

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

VÝSLEDKY DRUHEJ VLNY HFCS

ANDREJ CUPÁK
ANNA STRACHOTOVÁ

PRÍLEŽITOSTNÁ
ŠTÚDIA

2/2015

© Národná banka Slovenska
Imricha Karvaša 1
813 25 Bratislava

www.nbs.sk
research@nbs.sk

november 2015

verzia revidovaná v decembri 2016

ISSN 1337-5830

Práca neprešla jazykovou úpravou.

Prezentované názory a výsledky v tejto štúdii sú názormi autorov a nevyjadrujú oficiálne stanovisko Národnej banky Slovenska. Za cenné rady a pripomienky počas písania tejto správy autori ďakujú Martinovi Šustrovi a Pavlovi Gertlerovi. Veľká vďaka rovnako patrí Tiborovi Zavadilovi, ktorý sa donedávna podieľal na projekte HFCS. Poďakovanie za pomoc pri spracovaní údajov pre túto správu patrí Borisovi Kučerovi. Radi by sme poďakovali opytovateľom ŠÚ SR za výborne odvedenú terénnu prácu a najmä chceme vyjadriť vďaka všetkým domácnostiam, ktoré sa zúčastnili prieskumu.

Všetky práva vyhradené.

Krátke časti textu, nie viac ako dva odseky, môžu byť citované bez predchádzajúceho súhlasu autorov, pokiaľ bude úplne uvedený zdroj.

Výsledky druhej vlny HFCS

Príležitostná štúdia NBS

Andrej Cupák¹, Anna Strachotová²

Abstrakt

Národná banka Slovenska realizovala v roku 2014 druhú vlnu zisťovania finančnej situácie a spotreby domácností. Toto zisťovanie je súčasťou projektu Európskej centrálnej banky *Household Finance and Consumption Survey* a zúčastňujú sa ho všetky krajiny eurozóny. Zisťovanie je prioritne zamerané na získanie údajov o bohatstve a zadlžení slovenských domácností, obsahuje aj údaje o príjmoch domácností a indikátory spotreby. V tejto práci prezentujeme hlavné výsledky získané z druhej vlny zisťovania za Slovensko a ich porovnanie s výsledkami prvej vlny zisťovania.

JEL Klasifikácia: D10, D14, D31

Kľúčové slová: Zisťovanie finančnej situácie a spotreby domácností, Household Finance and Consumption Survey, finančné aktíva, reálne aktíva, pasíva, bohatstvo, príjem, spotreba, úspory

Voľne prístupné na www.nbs.sk/sk/publikacie/vyskumne-studie

¹ Národná banka Slovenska, odbor výskumu, andrej.cupak@nbs.sk

² Národná banka Slovenska, odbor výskumu, anna.strachotova@nbs.sk

OBSAH

1 Úvod	5
2 Porovnanie výsledkov prvej a druhej vlny zisťovania.....	6
2.1 Makroekonomický kontext.....	6
2.2 Hlavné Výsledky prieskumu	7
3 Výsledky Druhej vlny HFCS.....	10
3.1 Reálne aktíva	10
3.2 Finančné aktíva	12
3.3 Finančné pasíva a ukazovatele dlhového bremena.....	14
3.4 Čisté bohatstvo	19
3.4.1 Čisté bohatstvo, hodnota hlavného bývania a príjem	20
3.5 Príjem	22
3.5.1 Zdroje príjmov	25
3.6 Spotreba, úspory a úverové obmedzenia	26
3.6.1 Spotreba potravín.....	26
3.6.2 Úspory.....	28
3.6.3 Úverové obmedzenia	30
4 Záver.....	32
Príloha 1: Demografia	33
Príloha 2: Tabuľky	34
Príloha 3: Podrobnosti prieskumu.....	68
Príloha 4: Definícia základných premenných.....	69

1 Úvod

Zisťovanie finančnej situácie a spotreby domácností je zamerané na získanie údajov o ekonomických zdrojoch domácností – vo forme bohatstva a príjmov – a možnostiach ich použitia – najmä formou spotreby a tvorby úspor. Rozsah zisťovania umožňuje získať informácie o distribúcii vlastníctva aktív a záväzkov v populácii Slovenska na základe vybraných socio-ekonomických charakteristík domácností.

Toto zisťovanie je súčasťou európskeho projektu *Household Finance and Consumption Survey* (ďalej HFCS), ktorý koordinuje ECB.³ Na Slovensku sa zisťovanie prvýkrát realizovalo v novembri 2010.⁴ V apríli 2014 NBS v spolupráci so ŠÚ SR uskutočnila druhú vlnu zisťovania. V tejto práci prezentujeme najdôležitejšie výsledky získané z týchto údajov.

Údaje z národných zisťovaní sú základňou pre analýzy, v ktorých sa centrálné banky zaujímajú najmä o to, ako rôzna distribúcia bohatstva a finančných aktív a pasív ovplyvňuje rýchlosť a účinnosť transmisie menovej politiky, aké sú dôsledky distribúcie finančných pasív pre finančnú stabilitu, aké sú dopady menovej politiky na rozdelenie bohatstva domácností. Predmetom záujmu centrálnych bánk je tiež zvyšujúci sa rozsah zadlženosti domácností, jej distribúcia, ako aj vplyv zadlženosti na ekonomickú situáciu a spotrebiteľské výdavky domácností. Údaje zo zisťovaní sú pokladom pre meranie distribúcie bohatstva domácností v rámci krajiny a analyzovanie rozdielov v bohatstve a jeho skladbe v skupine krajín eurozóny.

Na základe údajov zisťovania a ich porovnaní s predchádzajúcim kolom je možné odpovedať na otázky ako napríklad nakoľko finančná a hospodárska kríza poznačila ekonomickú situáciu domácností, ktoré typy domácností majú vysoký objem dlhov a nakoľko majú tieto domácnosti dostatočné finančné rezervy na ich splácanie, aká časť domácností je schopná tvoriť úspory, aké typy domácností si odkladajú finančné prostriedky na dôchodky a podobne. Z hľadiska otázok finančnej stability je možné sledovať, či existujú v populácii skupiny domácností, ktoré sú ohrozené kumulovaním viacerých typov finančných rizík.

Druhej vlny zisťovania sa zúčastnilo 2 135 domácností z celkového počtu 4 200 oslovených domácností. Pri interpretácii výsledkov je potrebné mať na zreteli skutočnosť, že zisťovanie pokrýva iba súkromné domácnosti⁵ a informácie ohľadom výšky bohatstva domácností sú založené na samohodnotení respondentov. Ďalšie informácie o demografických charakteristikách vzorky domácností, metodológii prieskumu, zbere a editácii údajov a iných detailoch zisťovania sú uvedené v Prílohe 1 a 3 tejto publikácie.

³ Podrobné informácie o projekte HFCS sú dostupné na stránke ECB
http://www.ecb.int/home/html/researcher_hfcn.en.html.

⁴ Výsledky prieskumu prvej vlny HFCS na Slovensku sumarizuje publikácia
http://www.nbs.sk/_img/Documents/PUBLIK/OP_1-2012_Senaj_Zavadil_hfcs.pdf

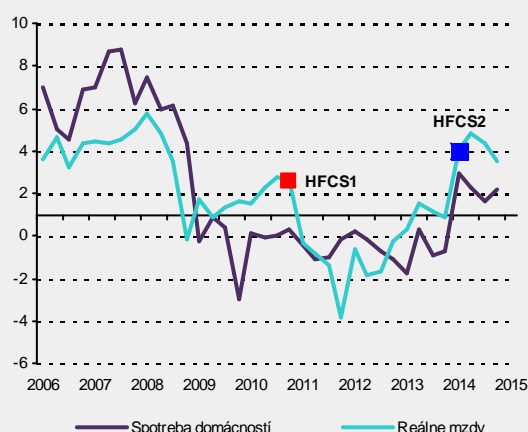
⁵ Prieskum teda nepokrýva osoby žijúce v kolektívnych domácnostiach a inštitúciách.

2 POROVNANIE VÝSLEDKOV PRVEJ A DRUHEJ VLNY ZISŤOVANIA

2.1 MAKROEKONOMICKÝ KONTEXT

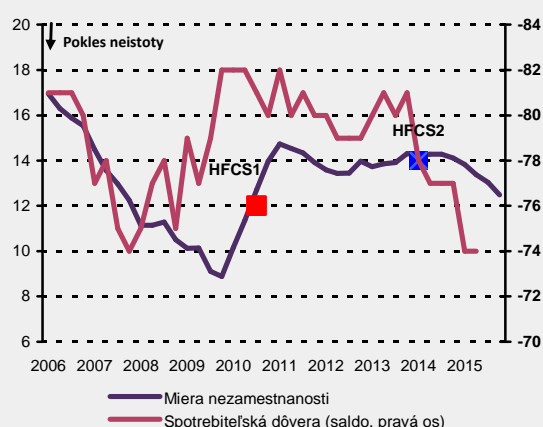
Výsledky druhej vlny zisťovania finančnej situácie a spotreby domácností (ďalej HFCS2) je potrebné vnímať v kontexte zmien makroekonomického prostredia, ktoré sa udiali v slovenskej ekonomike medzi dvomi vlnami zisťovania. Prvá vlna zisťovania (ďalej HFCS1) sa realizovala približne rok po období, ktoré bolo priaznivé pre rast príjmov a spotreby domácností a po nej pokračoval niekoľkoročný prepád rastu reálnej spotreby aj reálnych miezd, ktorých oživenie prišlo len krátko pred realizáciou HFCS2.

Graf 1 Reálne mzdy a spotreba domácností (medziročná zmena, %)

Zdroj: ŠÚ SR.

Graf 2 Miera nezamestnanosti a spotrebiteľská dôvera (% , konjunktúrne saldo)

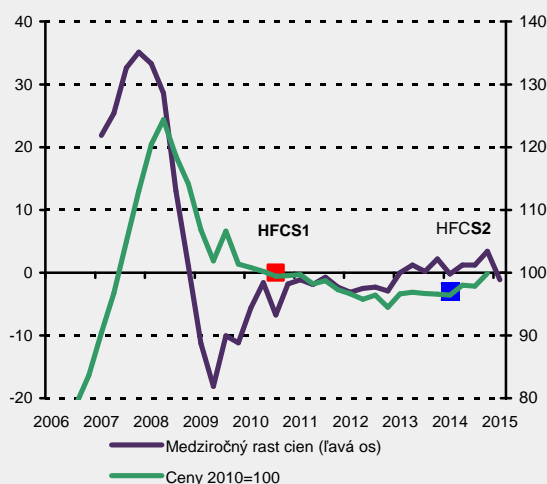

Zdroj: Eurostat.

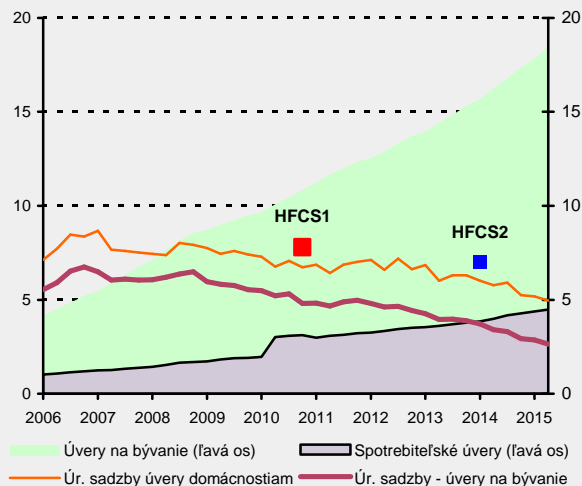
Obdobie po realizácii HFCS1 bolo charakterizované aj zvýšením neistoty ekonomického prostredia, posudzovaného na základe vývoja miery nezamestnanosti a celkovej spotrebiteľskej dôvery domácností.

HFCS1 sa realizovala po kulminácii rastu cien nehnuteľností. V období medzi HFCS1 a HFCS2 ceny nehnuteľností mierne poklesli. Kým pred vrcholom realitného boomu do roku 2009 prevládali očakávania, že ceny nehnuteľností budú ďalej rásť, počas obdobia stagnácie a poklesu cien sa očakávania automatického rastu cien nehnuteľností vytratili. Tento faktor zrejme ovplyvnil konzervatívnejšie odhady cien nehnuteľností, ktoré uvádzali domácnosti v HFCS2.

Rast finančných záväzkov domácností bol podporovaný poklesom úrokových sadzieb na úvery od bánk, ktorý nastal po uvoľňovaní menovej politiky ECB od roku 2009. Rástli najmä úvery na bývanie.

Graf 3 Ceny nehnuteľností (% , 2010=100)

Zdroj: Eurostat.

Graf 4 Úvery domácnostiam, úrokové sadzby na úvery (mil. €, %)

Zdroj: NBS.

2.2 HLAVNÉ VÝSLEDKY PRIESKUMU

V porovnaní s prvou vlnou zisťovania, ktorá bola realizovaná v roku 2010, slovenské domácnosti uvádzali nižšiu hodnotu vlastnených reálnych aktív. Podľa výsledkov zisťovania vlastnili domácnosti aj finančné aktíva v nižšom objeme ako uvádzali v roku 2010. Finančné záväzky naopak rástli, zvýšil sa počet domácností s finančnými záväzkami a zároveň sa zvýšila aj nominálna hodnota nesplatených dlhov. Výsledkom poklesu hrubého bohatstva domácností a rastu zadlženia je pokles **celkového čistého bohatstva domácností**.

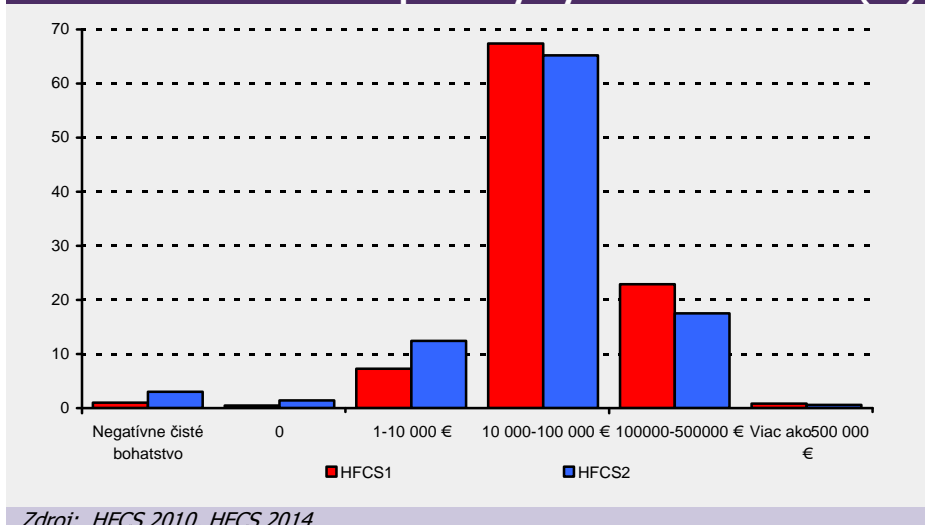
V rozdelení čistého bohatstva slovenských domácností podľa jeho výšky mierne poklesla najpočetnejšia skupina domácností s čistým bohatstvom v rozpätí 10 tisíc eur – 100 tisíc eur a poklesol tiež podiel domácností vo vyšších majetkových kategóriách. Naopak sa zvýšil podiel domácností s čistým bohatstvom do 10 000 eur a zvýšil sa aj podiel domácností s negatívnym alebo nulovým čistým bohatstvom ako ilustruje Graf 5.⁶

V rozdelení **hrubého bohatstva**, teda vlastníctva reálnych a finančných aktív, sa zvýšila koncentrácia vlastníctva v najvyššom kvintile, keď 20 % domácností vlastní 54 % finančných aktív (v HFCS1 to bolo len 48 %) a vo všetkých ostatných častiach rozdelenia vlastníctvo finančných aktív pokleslo.⁷

Z hľadiska vlastníctva reálnych aktív nastal pomerne výrazný pokles v miere vlastníctva hlavného bývania z úrovne 90 % domácností v HFCS1 na 85 % domácností v HFCS2.

⁶ V porovnaní s ostatnými krajinami eurozóny je však podiel domácností s nulovým a negatívnym bohatstvom v SR veľmi nízky.

⁷ Vzhľadom na metodické rozdiely v štruktúre vzorky prieskumu v HFCS2 oproti HFCS1 je potrebné toto porovnanie brať s určitou toleranciou.

Graf 5 Podiel domácností podľa výšky čistého bohatstva (%)

Zdroj: HFCS 2010, HFCS 2014.

Zadlženosť slovenských domácností sa zvýšila. Vzrástla priemerná hodnota záväzkov domácností ako aj podiel domácností, ktoré sú zadlžené (z 27 % na 37 % domácností, čo je však v kontexte krajín eurozóny stále nízka úroveň). Výraznejšie vzrástol podiel domácností, ktoré majú úver zabezpečený nehnuteľnosťou (z 10 % domácností v HFCS1 na 16 % domácností). Vzrástol aj podiel domácností ktoré majú nehypotekárny dlh (z 20 % domácností na 25 %).

Ukazovatele dlhového bremena zadlžených domácností sa celkovo zvýšili. Pri posudzovaní zadlženosti je dôležité sledovať pomer zadlženia ku zdrojom, ktoré môžu domácnosti použiť na splácanie záväzkov. Vzhľadom na pokles aktív sa pomer dlhu k aktívam zhoršil (na 13 % v porovnaní so 7 % v HFCS1). Ak rast zadlženia prevyšuje rast príjmov domácností, rastie tiež pomer dlhu k príjmom (na 42 % oproti 23 % v HFCS1). V prípade skupiny domácností s úverom zaručeným nehnuteľnosťou sa naopak podiel dlhu na príjmoch v porovnaní so situáciou v roku 2010 znížil. Pomer dlhovej služby k príjmom poklesol na 14 % (oproti 20 % v HFCS1) a pomer výšky nesplateného úveru k hodnote hlavného bývania domácností (LTV) sa mierne znížil na 35 % (oproti 37 % v HFCS1).

S nárastom zadlženia domácností korešponduje pokles viacerých indikátorov úverového obmedzenia domácností (t.j. možnosti, že niektorým domácnostiam bola žiadosť o úver zamietnutá alebo mohli získať úver len v nižšej výške alebo s menej výhodnými podmienkami). V porovnaní s HFCS1 poklesol celkový podiel domácností, ktoré uviedli úverové obmedzenia na 10 % domácností (oproti 12 % v HFCS1).

Hrubé príjmy mediánovej, „typickej“ domácností boli na úrovni 13 132 eur. Vzrástli najmä príjmy zo súkromného podnikania, príjmy zamestnancov, príjmy zo starobných dôchodkov a príjmy z pravidelných sociálnych transferov. Stredné hodnoty príjmov z prenájmania nehnuteľností, podpory v nezamestnanosti a príjmov z iných zdrojov poklesli.

Toto zisťovanie obsahuje menej detailné údaje o spotrebe než je tomu v prípade zisťovaní zameraných dominantne na spotrebu domácností (napríklad štatistika rodinných účtov). HFCS obsahuje údaje o **spotrebe potravín domácnosťou** ako základnej a najdôležitejšej zložke spotreby. Typická slovenská domácnosť minula ročne na potraviny 3 720 eur, výdavky

na spotrebu potravín tvorili 29 % príjmov domácnosti. V porovnaní s výsledkami HFCS1 výdavky na potraviny nominálne poklesli (z hodnoty 3 900 eur v HFCS1 na 3 720 eur) ale domácnosti minuli na potraviny rovnakú časť svojho rozpočtu (29 % v HFCS1.)

Výsledky HFCS2 naznačujú, že slovenská domácnosť v priemere ušetrí 136 eur, čo predstavuje 10 % celkových mesačných disponibilných príjmov domácnosti. **Rozdelenie úspor** v SR má podobný charakter ako v ostatných krajinách eurozóny – teda pomerne úzka skupina domácností má dominantný podiel na tvorbe úspor

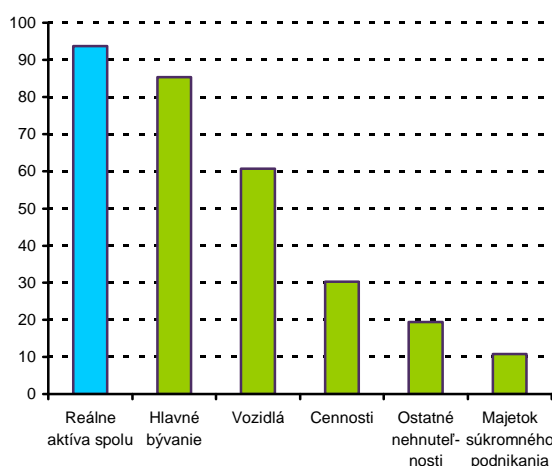
3 VÝSLEDKY DRUHEJ VLNY HFCS

V tejto časti prezentujeme hlavné výsledky zisťovania. Keďže ťažiskom záujmu HFCS je bohatstvo domácností, v prvých dvoch častiach (3.1 a 3.2) prezentujeme najskôr výsledky zisťovania ohľadom vlastníctva reálnych a finančných aktív. Finančným záväzkom domácností a ukazovateľom dlhového bremena je venovaná časť 3.3. Následne je v časti 3.4 analyzovaná distribúcia čistého bohatstva slovenských domácností. Ďalej v časti 3.5 analyzujeme štruktúru príjmov domácností a porovnávame rozdiely v príjmovej distribúcii a distribúcii bohatstva na Slovensku. Časť 3.6 je venovaná indikátorom spotreby, úsporám a úverovým obmedzeniam.

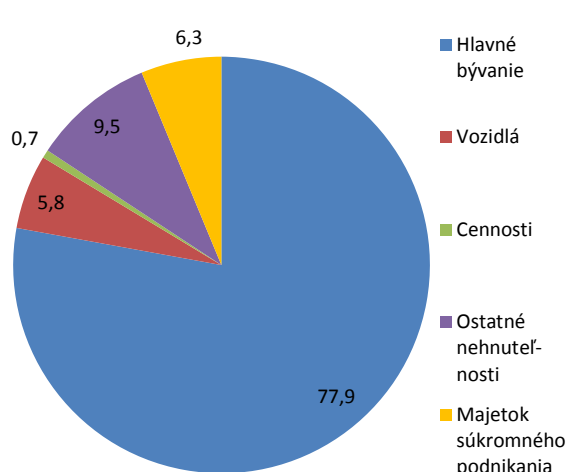
3.1 REÁLNE AKTÍVA

Reálne aktíva – najmä nehnuteľnosti a v menšej miere vozidlá, majetok súkromného podnikania a cennosti – sú hlavným zdrojom bohatstva slovenských domácností. Takmer 94 % domácností vlastní reálne aktíva aspoň v jednej z menovaných foriem (Graf 6, Tabuľka 3 v Prílohe). V rámci krajín eurozóny sa Slovensko vyznačuje veľmi vysokou mierou vlastníctva hlavného bývania, keď viac ako 85 % domácností vlastní nehnuteľnosť, v ktorej býva. Ďalším významne zastúpeným aktívom sú vozidlá⁸ ktoré vlastní viac ako 60 % domácností, nasledované cennosťami⁹ (30 % domácností). Vyše 19 % domácností vlastní ostatné nehnuteľnosti (t.j. ďalšie nehnuteľnosti mimo hlavného bývania). Viac ako desatina domácností vlastní majetok súkromného podnikania.

Graf 6 Vlastníctvo reálnych aktív (%)

Graf 7 Skladba reálnych aktív (%)

Zdroj: HFCS 2014. Poznámka: údaje v % domácností.

Zdroj: HFCS 2014. Poznámka: údaje z hľadiska hodnoty aktíva.

Hlavné bývanie predstavuje najvýznamnejšiu položku reálnych aktív domácností aj z hľadiska ich hodnoty, keďže predstavuje takmer 78 % hodnoty bohatstva vlastneného v podobe

⁸ Automobily, motocykle, lode, lietadlá a karavany.

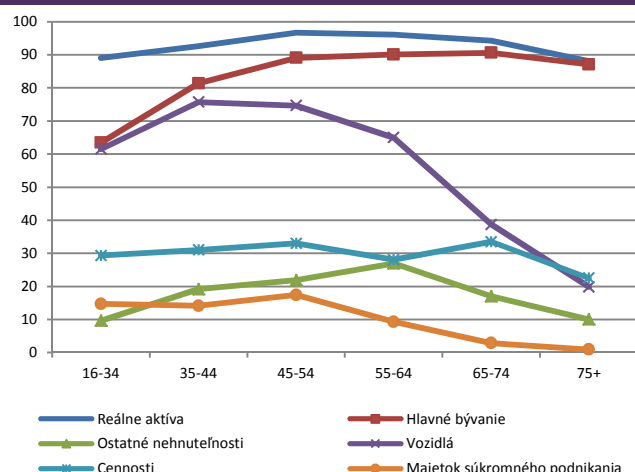
⁹ Šperky, umelecké diela, starožitnosti.

reálnych aktív, nasledované s odstupom ostatnými nehnuteľnosťami (vyššie 9 % hodnoty) a vozidlami (Graf 7 a Tabuľka 4 v Prílohe).

V prípade domácností, ktoré nie sú vlastníčkmi hlavného bývania, sú najvýznamnejším vlastneným reálnym aktívom ostatné nehnuteľnosti (45 % hodnoty), vozidlá, ktoré tvoria takmer 33 % hodnoty ich reálnych aktív a majetok súkromného podnikania (19 %).

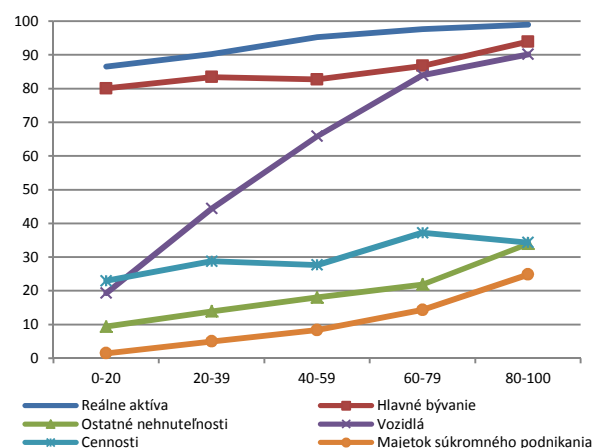
Je potrebné zdôrazniť, že hodnota reálnych aktív je osobným odhadom respondentov. V prípade nehnuteľností respondenti uvádzali hodnotu, za ktorú by podľa ich odhadu bolo možné predat' nehnuteľnosť v čase realizácie prieskumu, t.j. v druhom štvrťroku roku 2014 (Tabuľka 5). V porovnaní s HFCS1 uvádzali domácnosti nižšie aktuálne hodnoty vlastnených reálnych aktív, okrem majetku súkromného podnikania. Mediánová hodnota hlavného bývania dosahuje 50 000 eur.¹⁰ Mediánová hodnota ostatných vlastnených nehnuteľností je na úrovni 13 840 eur. Mediánová hodnota vozidiel vlastnených domácnosťou je 3 474 eur. Viac ako 6 % slovenských domácností uviedlo, že nevlastní žiadne reálne aktíva.

Graf 8 Vlastníctvo reálnych aktív podľa veku referenčnej osoby (%)

Zdroj: HFCS 2014.

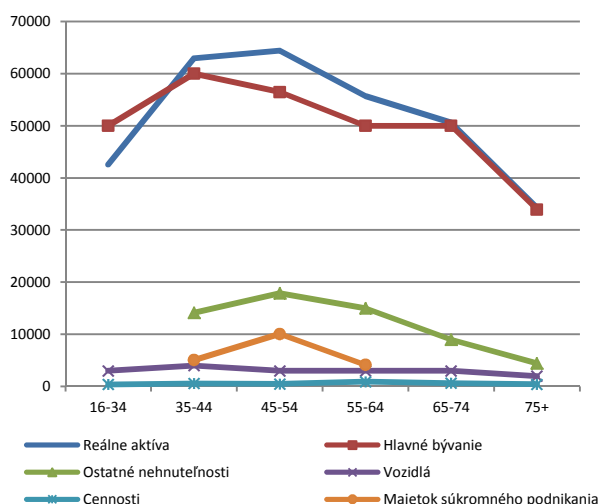
Graf 9 Vlastníctvo reálnych aktív podľa hrubého príjmu domácnosti (%)

Zdroj: HFCS 2014.

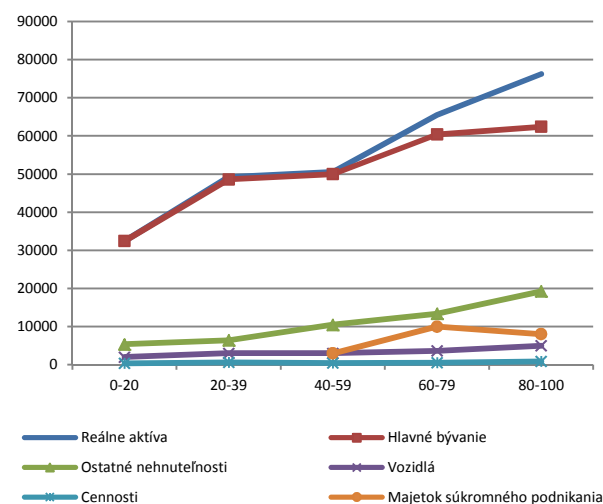
Vysoká miera vlastníctva hlavného bývania na Slovensku podmieňuje pomerne plochý profil vlastníctva reálnych aktív podľa veku referenčnej osoby (Graf 8) aj podľa hrubého príjmu domácnosti (Graf 9). Z hľadiska veku referenčnej osoby mali najvyššiu mieru vlastníctva (97 %) aj najvyššiu mediánovú hodnotu reálneho majetku (64 394 eur) domácnosti vo vekovej kategórii 45 až 54 rokov (Graf 8 a Graf 10). Najstaršie domácnosti, teda tie, ktoré majú referenčnú osobu staršiu ako 75 rokov, vykazujú najnižšiu mieru vlastníctva reálnych aktív (88 %). Mladšie domácnosti vlastnia hlavné bývanie síce v menšej miere ako staršie domácnosti, ale vlastnia vo vyššej miere vozidlá a majetok súkromného podnikania.

¹⁰ Mediánová hodnota cien nehnuteľností sa nachádza v strede rozdelenia uvádzaných cien nehnuteľností, znamená teda, že 50 % domácností vlastní nehnuteľnosti v cene, ktorá je nižšia.

Graf 10 Mediánová hodnota reálnych aktív podľa veku referenčnej osoby (€)

Zdroj: HFCS 2014.

Poznámka: Nie sú zobrazené hodnoty pre premenné s menej ako 20 pozorovanými hodnotami.

Graf 11 Mediánová hodnota reálnych aktív podľa hrubého príjmu domácnosti (€)

Zdroj: HFCS 2014.

Poznámka: Nie sú zobrazené hodnoty pre premenné s menej ako 20 pozorovanými hodnotami.

Pri pohľade na vlastníctvo reálnych aktív z hľadiska výšky príjmu (Graf 9) sú vozidlá jediným reálnym aktívom, ktoré je vo vyšších príjmových kvintiloch vlastnené vo výrazne vyššej miere (80 %), ako v najnižšom kvintile (20 %). Vlastníctvo ostatných reálnych aktív sa s rastúcim príjmom domácnosti zvyšuje iba mierne.

Pozorovaná súvislosť medzi vyšším vzdelaním referenčnej osoby a vyššou mierou vlastníctva reálnych aktív domácnosti sa v ekonomickej teórii vysvetľuje vyšším celoživotným aj aktuálnym príjmom osôb s vyšším dosiahnutým vzdelaním (Tabuľka 3).

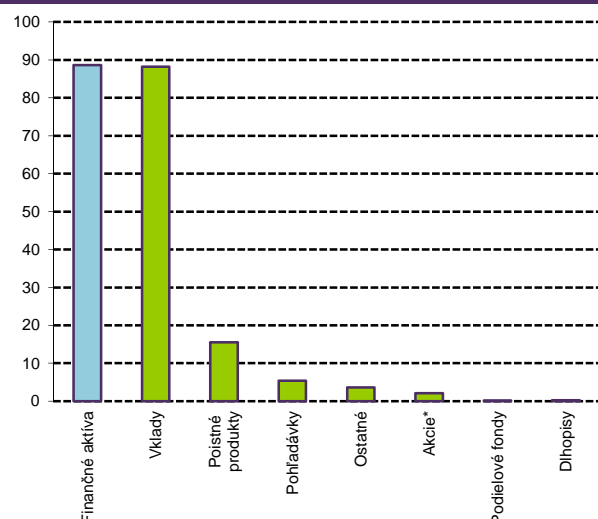
3.2 FINANČNÉ AKTÍVA

Táto časť popisuje vlastníctvo a hodnotu finančných aktív domácností na základe demografických charakteristík domácností.

V zisťovaní sú rozlišované tradičné finančné produkty ako vklady, produkty finančného trhu ako verejne obchodovateľné akcie, dlhopisy a podielové fondy ako aj ostatné, zložitejšie produkty (napríklad investičný účet¹¹). Osobitne sa sledujú poisťné produkty ako dobrovoľné dôchodkové poistenie a životné poisťky a za finančné aktíva sú považované aj pohľadávky voči iným domácnostiam (celková suma dlžná domácnosti).

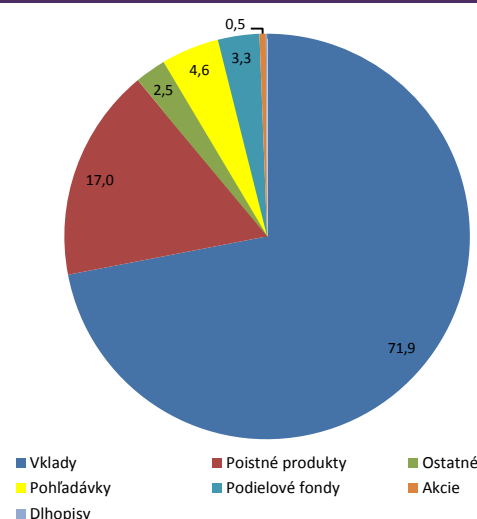
¹¹ Vráťane finančných nástrojov ako sú opcie, futuritá, indexové certifikáty, alebo akýchkoľvek iných finančných aktív (autorské honoráre, tantiémy).

Graf 12 Vlastníctvo finančných aktív (%)

Zdroj: HFCS 2014. * Verejne obchodovateľné akcie.
Poznámka: údaje v % domácností.

Graf 13 Skladba finančných aktív (%)

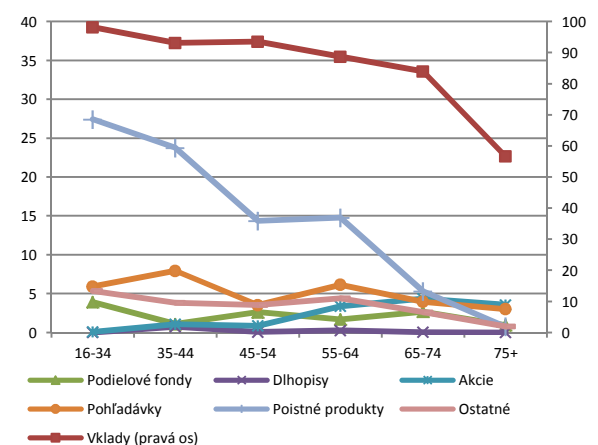

Zdroj: HFCS 2014.
Poznámka: údaje z hľadiska hodnoty aktív.

Takmer 89 percent domácností uviedlo, že vlastní finančný majetok (Graf 12, Tabuľka 6). Podstatné zastúpenie majú vklady, ktoré vlastní 88 % domácností, ďalšie formy finančných aktív sú zastúpené v menšej miere. Poistné produkty využíva viac ako 15 % domácností a viac ako 5 % domácností uviedlo, že má pohľadávky voči iným domácnostiam.

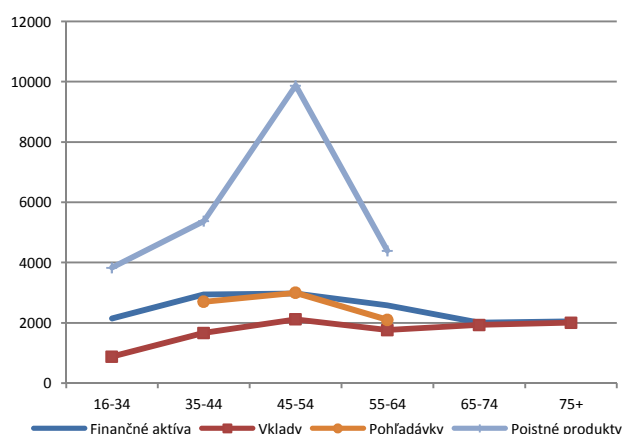
Len menej ako 4 % slovenských domácností má vo svojom portfóliu zložitejšie finančné produkty ako sú akcie, podielové fondy, dlhopisy a ostatné finančné produkty a ich hodnota v portfóliu domácností nepresahuje 6 % hodnoty vlastnených aktív. (Graf 13, Tabuľka 7). Hodnota vlastnených vkladov predstavuje 72 % celkového portfólia domácností.

Graf 14 Vlastníctvo finančných aktív podľa veku referenčnej osoby (%)

Zdroj: HFCS 2014.

Graf 15 Mediánová hodnota finančných aktív podľa veku referenčnej osoby (€)

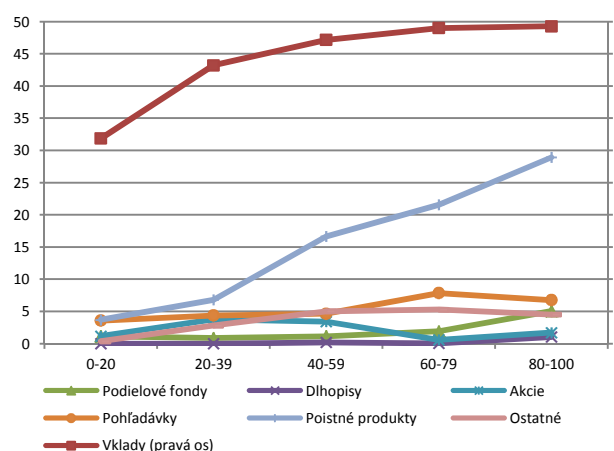
Zdroj: HFCS 2014. Poznámka: Hodnoty pre premenné s menej ako 20 pozorovaniami nie sú zobrazené.

Miera vlastníctva finančných aktív má v súvislosti s vekom referenčnej osoby (Graf 14) klesajúcu tendenciu. Kým 98 % najmladších domácností (s referenčnou osobou vo veku 16 – 34 rokov) vlastní nejaké finančné aktíva, z najstarších domácností s referenčnou osobou staršou ako 75 rokov vlastní finančné aktíva len necelých 60 % domácností. Výrazný vekový profil má vlastníctvo poisťných produktov, ktoré s rastúcim vekom hlavy domácnosti výrazne klesá. Podobne aj podielové fondy sú vlastnené najmä mladšími domácnosťami, akcie sú naopak viac zastúpené v portfóliu starších domácností (Tabuľka 6).

Graf 15 a Tabuľka 8 dokumentujú, že najvyššiu mediánovú hodnotu finančných aktív majú domácnosti s hlavou rodiny vo vekovej skupine 45 až 54 rokov (medián 2973 eur). Naopak najnižšie vlastníctvo finančných aktív uviedli opätovne najstaršie domácnosti (medián 2051 eur).

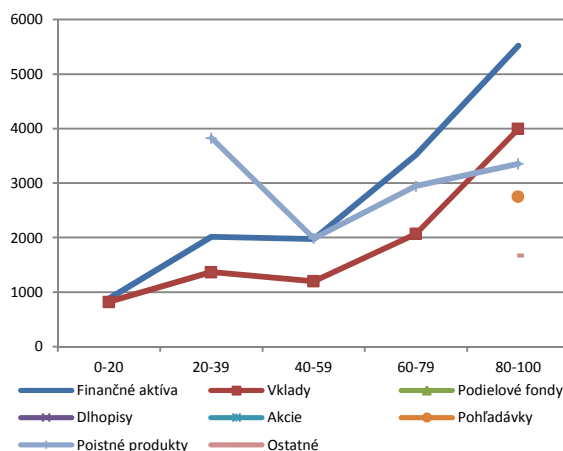
Aj keď je vlastníctvo finančných aktív koncentrované najmä do vkladov a poisťných produktov, možno pri ostatných aktívach vypožorovať určitý profil v súvislosti s výškou hrubého príjmu domácnosti (Graf 16). Vlastníctvo podielových fondov a ostatných finančných aktív sa zvyšuje s príjmom domácnosti, podobne aj vlastníctvo pohľadávok.

Graf 16 Vlastníctvo finančných aktív podľa príjmu domácnosti (%)

Zdroj: HFCS 2014.

Graf 17 Mediánová hodnota aktív podľa príjmu domácnosti (€)

Zdroj: HFCS 2014. Poznámka: Na grafe ne sú zobrazené hodnoty pre premenné s menej ako 20 pozorovanými hodnotami.

Podobne ako v prípade reálnych aktív tak aj vlastníctvo a výška finančných aktív rastie so vzdelaním referenčnej osoby (Tabuľka 6, Tabuľka 8). Zo zisťovania vyplynulo, že domácnosti s referenčnou osobou s vysokoškolským vzdelaním majú najviac diverzifikované portfólio svojich finančných aktív.

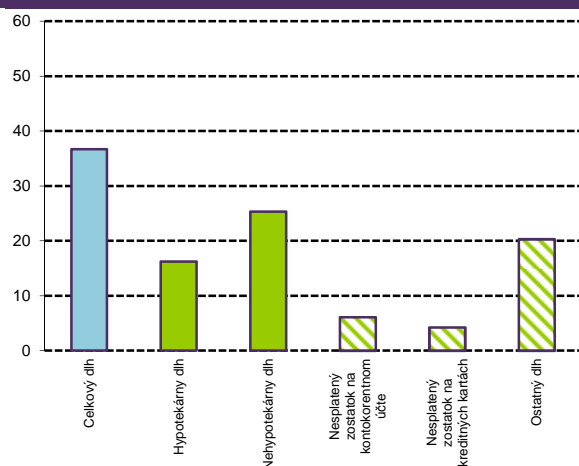
3.3 FINANČNÉ PASÍVA A UKAZOVATELE DLHOVÉHO BREMENA

V tejto časti sa budeme zaoberať finančnými záväzkami domácností z hľadiska ich formy, rozšírenosti a rozsahu. Zaujímajú nás aj ukazovatele dlhového bremena, ktoré poskytujú dodatočné informácie o tom, akú veľkú finančnú záťaž pre domácnosti prináša splácanie ich finančných záväzkov.

HFCS rozlišuje finančné záväzky zaručené nehnuteľnosťou, ako sú zabezpečené úvery na hlavné bývanie domácnosti alebo na ostatné nehnuteľnosti, ďalej označované ako hypotekárny dlh. Samostatne sa sledujú iné dlhy, ktoré nie sú zaručené nehnuteľnosťou, členené na nesplatené zostatky na kontokorentnom účte, nesplatené zostatky na kreditných kartách ako aj ostatné nehypotekárne dlhy ako sú spotrebiteľské úvery, úvery na kúpu áut a súkromné úvery od iných domácností.

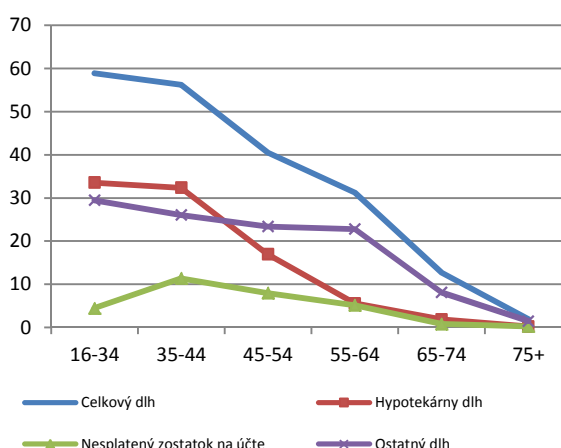
Zadlženosť slovenských domácností rastie, keď takmer 37 % slovenských domácností malo finančné záväzky v niektorej z menovaných foriem. Najvyššie zastúpenie má nehypotekárny dlh, ktorý malo 25 % slovenských domácností a to najmä v podobe ostatného dlhu (20 % domácností). Nasleduje hypotekárny dlh, na ktorom participovalo 16 % domácností.

Graf 18 Úverové zaťaženie domácností (v %)

Zdroj: HFCS 2014.

Graf 19 Participácia na dlhu podľa veku referenčnej osoby (%)

Zdroj: HFCS 2014.

Zloženie dlhových záväzkov z hľadiska ich hodnoty závisí od toho, či má domácnosť hypotekárny dlh alebo nie. Domácnosti, ktoré vlastnia hlavné bývanie majú 34 % hodnoty záväzkov v hypotekárnom dlhu na iné nehnuteľnosti a 66 % dlhu vo forme nehypotekárneho dlhu, najmä vo forme ostatného dlhu. Hypotekárne dlhy domácností, ktoré financujú kúpu hlavného bývania predstavujú 93 % hodnoty ich záväzkov.

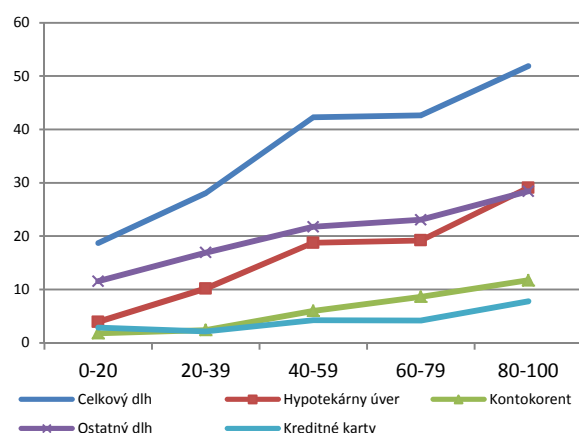
Domácnosti, ktoré sú nájomníkmi alebo užívajú svoje hlavné bývanie bezodplatne, majú najmä ostatný dlh (73 % hodnoty ich dlhov) a nesplatené zostatky na kontokorentných účtoch (11 % hodnoty zadlženia). Mediánová hodnota hypotekárneho dlhu na hlavné bývanie je 20 954 eur, hypotekárneho dlhu na ostatné nehnuteľnosti 37 500 eur, ostatného dlhu 2 416 eur a nesplateného zostatku na kontokorentnom účte je 400 eur (Tabuľka 11).

Z hľadiska charakteristík domácností bola najvyššia participácia na dlhu v domácnostiach s mladšou referenčnou osobou. S rastúcim vekom referenčnej osoby prítomnosť zadlženia klesá ako je zrejmé z Grafu 19.

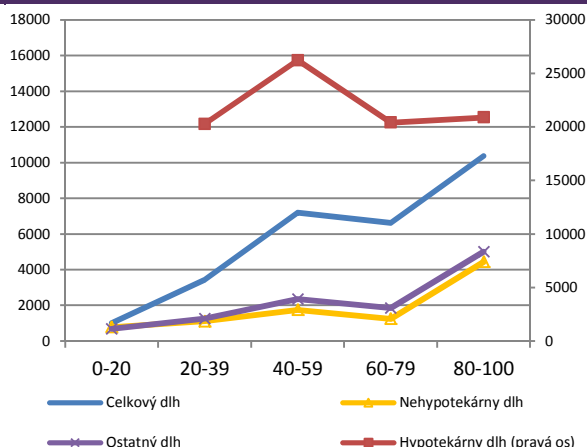
Tendenciu častejšie sa zadlžovať majú tiež domácnosti s vyššími príjmami (Graf 20). Súvisí to so skutočnosťou, že domácnosti s vyššími príjmami majú lepšie predpoklady získať dlhový

kontrakt, pričom splácanie takéhoto záväzku je pre nich v priemere jednoduchšie. Domácnosti s vyššími príjmami majú tendenciu mať aj vyšší (mediánový) celkový nesplatený dlh (Graf 21).

Graf 20 Participácia na dlhu podľa hrubého príjmu (%)

Graf 21 Mediánová hodnota dlhu podľa hrubého príjmu domácnosti (€)

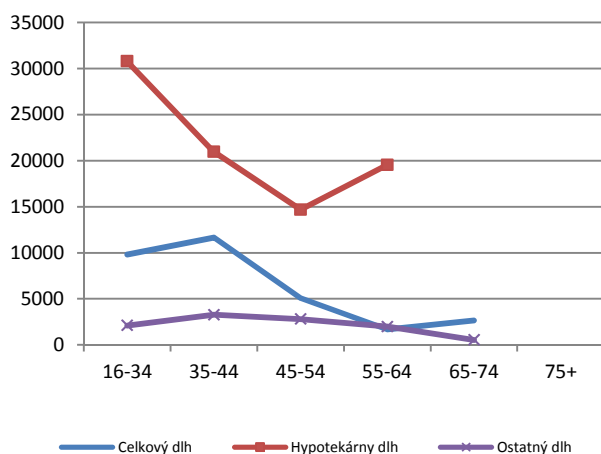
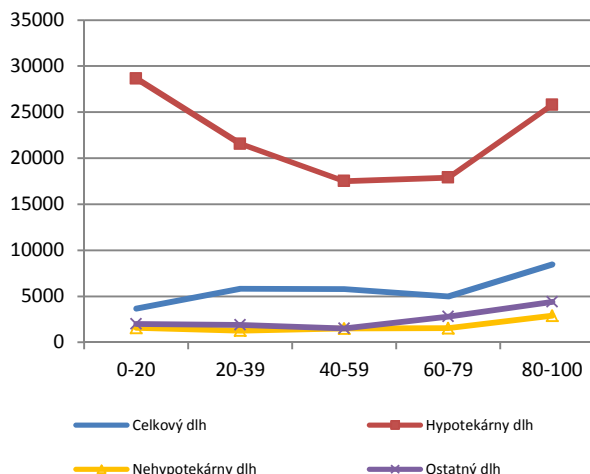
Zdroj: HFCS 2014.

Zdroj: HFCS 2014. Poznámka: Nie sú zobrazené hodnoty pre premenné s menej ako 20 pozorovanými hodnotami.

Výskyt zadlženia z hľadiska pracovného statusu respondentov súvisí s výškou príjmov domácnosti a vekom referenčnej osoby. Zadlžených je menej ako 10 % dôchodcovských domácností a menej ako 30 % domácností s nezamestnanou referenčnou osobou, ale v skupine domácností s referenčnou osobou, ktorá je zamestnancom alebo samostatným podnikateľom má viac ako 40 % domácností finančné záväzky (Tabuľka 9). Participácia na celkovom dlhu a hypotekárnom dlhu sa zvyšuje aj s dosiahnutým vzdelaním referenčnej osoby. Pomerne rovnomerné je zastúpenie zadlžených domácností z hľadiska ich čistého bohatstva.

Najväčšiu časť dlhu domácností v nominálnom vyjadrení tvoria hypotekárne úvery (Grafy 21-23). Najvýraznejšie zadlžené sú mladšie domácnosti (Graf 22) a vyššie záväzky majú domácnosti s vyššími príjmami. Pomerne výrazný je rozdiel v mediánovej výške nesplatených úverov medzi domácnosťami dôchodcov, prípadne domácnosťami s nezamestnanou referenčnou osobou (menej ako 1 000 eur) a v domácnostiach zamestnancov a samostatných podnikateľov (viac ako 7 700 eur).

Najvyššie hodnoty hypotekárneho dlhu vykazujú najmä domácnosti s charakteristikami ako je mladšia referenčná osoba, stredne vysoký príjem a nízke alebo naopak vysoké čisté bohatstvo (spodný a horný kvintil), ako vyplýva z Grafov 21-23.

Graf 22 Mediánová hodnota dlhu podľa veku referenčnej osoby (€)

Graf 23 Mediánová hodnota dlhu podľa čistého bohatstva domácnosti (€)

Zdroj: HFCS 2014. Poznámka: Nie sú zobrazované hodnoty pre premenné s menej ako 20 pozorovanými hodnotami.

Zdroj: HFCS 2014. Poznámka: Nie sú zobrazované hodnoty pre premenné s menej ako 20 pozorovanými hodnotami.

Významnosť dlhového zaťaženia pre tieto domácnosti lepšie reflektujú pomerové ukazovatele dlhového bremena uvádzané v Tabuľke 12. Pomer dlhu k aktívam má na úrovni všetkých zadlžených domácností mediánovú hodnotu takmer 13 %. Túto hodnotu výrazne prevyšuje dlhový indikátor v prípade domácností, ktoré nie sú vlastníčkmi hlavného bývania (61 %) alebo majú nízke čisté bohatstvo (takmer 78 %).

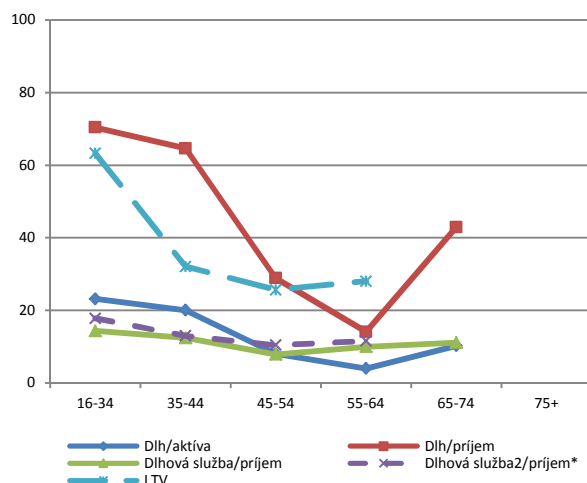
Pomer dlhu k príjmom vypovedá o tom, nakoľko aktuálne príjmy domácnosti postačujú na splácanie dlhu. V porovnaní s HFCS1 tento pomer výrazne vzrástol (na 42 %). Vysoký je pre domácnosti so zabezpečeným úverom na hlavné bývanie (120 %) a taktiež pre mladé domácnosti (70 %). Hodnota ukazovateľa vyššia ako 100 % znamená že aktuálna hodnota nesplatených záväzkov presahuje ročný príjem domácnosti.

Pomer dlhovej služby k príjmom špecifikuje výšku aktuálnej záťaže, ktorú predstavujú mesačné splátky dlhu na mesačnom hrubom príjme domácnosti. Tento ukazovateľ má mediánovú hodnotu 11 %, v rôznych demografických skupinách je rozdelený pomerne rovnomerne. Tento typ dlhovej záťaže klesá s rastom príjmov a bohatstva domácnosti.

V HFCS sú sledované ešte ďalšie dva typy indikátorov dlhovej záťaže, ktoré sa vzťahujú len na domácnosti, ktoré majú úvery zabezpečené nehnuteľnosťou. Prvým takýmto indikátorom je pomer dlhovej služby k príjmom. Jeho úroveň je síce vyššia ako v skupine všetkých zadlžených domácností, v porovnaní s výsledkami HFCS1 však tento indikátor zaznamenal zlepšenie. Najvyššie hodnoty dosahuje v prípade domácností s nižšími príjmami a čistým bohatstvom, mladších domácností (prvé dve vekové skupiny) a domácností, ktoré majú menej ako troch členov.

Pomer výšky nesplateného úveru k hodnote hlavného bývania domácnosti (Loan to value ratio, ďalej LTV) mierne poklesol na 35 %. Pomerne vysoké hodnoty LTV vykazujú domácnosti v strede príjmového rozdelenia (56 %) a mladšie domácnosti (63 %).

Graf 24 Dlhové indikátory podľa veku referenčnej osoby

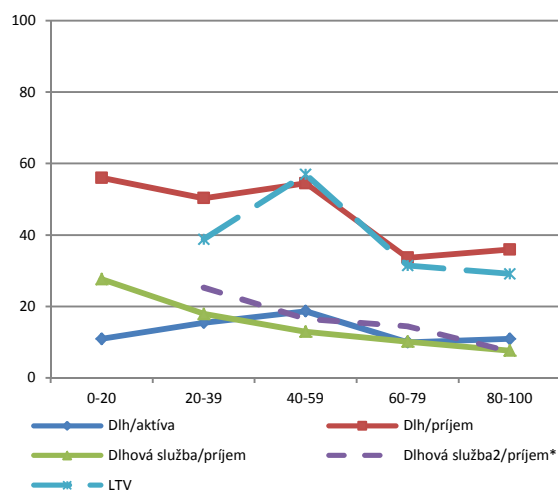

Zdroj: HFCS 2014.

* Dlhová služba2 sa týka len úverov na nehnuteľnosti.

Poznámka: Nie sú zobrazené hodnoty pre premenné s menej ako 20 pozorovanými hodnotami.

Graf 25 Dlhové indikátory podľa príjmov domácnosti

Zdroj: HFCS 2014.

* Dlhová služba2 sa týka len úverov na nehnuteľnosti.

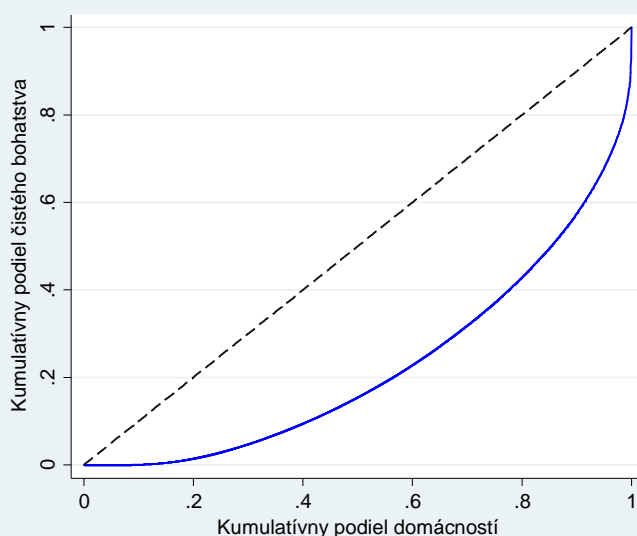
Poznámka: Nie sú zobrazené hodnoty pre premenné s menej ako 20 pozorovanými hodnotami.

Výsledky zisťovania naznačujú, že zadlžené slovenské domácnosti majú dostatočné zdroje na splácanie svojich záväzkov. Domácnosti, ktoré vykazujú menej priaznivé hodnoty dlhových indikátorov sa nachádzajú v strednej časti príjmového rozdelenia, ide najmä o mladšie domácnosti a domácnosti s len jedným členom. Tieto domácnosti môžu byť v prípade nepriaznivých okolností vo vyššej miere vystavené finančným rizikám.

3.4 ČISTÉ BOHATSTVO

Čisté bohatstvo je definované ako rozdiel medzi celkovými aktívami a celkovými pasívami domácností. Výsledky druhej vlny HFCS indikujú, že priemerná nominálna hodnota čistého bohatstva slovenských domácností sa medzi prvou a druhou vlnou zisťovania HFCS znížila zo 79 900 eur na 66 047 eur, čo predstavuje pokles o približne 22 %. Navyše, priemerná hodnota čistého bohatstva je výrazne vyššia ako jej medián, čo naznačuje jeho nerovnomerné rozdelenie. Poukazuje naň aj Lorenzova krivka na Grafe 26. Z grafu vyplýva, že vrchných 20 % domácností vlastní vyše 50 % celkového čistého bohatstva spoločnosti a naopak, spodných 40 % vlastní približne 10 % čistého bohatstva. Vypočítaný Gini index nerovnomernosti rozdelenia čistého bohatstva predstavuje hodnotu 0,49.¹² Celkovo je ale rozdelenie čistého bohatstva domácností na Slovensku rovnomernejšie ako v ostatných krajinách eurozóny (viď. výsledky z prvej vlny zisťovania HFCS).

Graf 26 Podiel čistého bohatstva vo vlastníctve X percent domácností (Lorenzova krivka)

Zdroj: HFCS 2014.

Poznámka: 45° os v grafe (čierna prerušovaná čiara) znázorňuje rovnomerné rozdelenie.

Rozdelenie čistého bohatstva podľa základných regionálnych a demografických charakteristík domácností podrobne sumarizuje Tabuľka 13. Je potrebné zdôrazniť, že úroveň čistého bohatstva sa výrazne líši medzi jednotlivými regiónmi Slovenska, pričom najbohatšie sú domácnosti sídlia v bratislavskom regióne s mediánovou hodnotou čistého bohatstva 81 985 eur a naopak, najnižším bohatstvom disponujú domácnosti v banskobystrickom kraji (medián: 40 258 eur). Takisto, najväčšia časť celkového čistého bohatstva všetkých slovenských domácností je koncentrovaná v bratislavskom regióne (takmer 20 %).

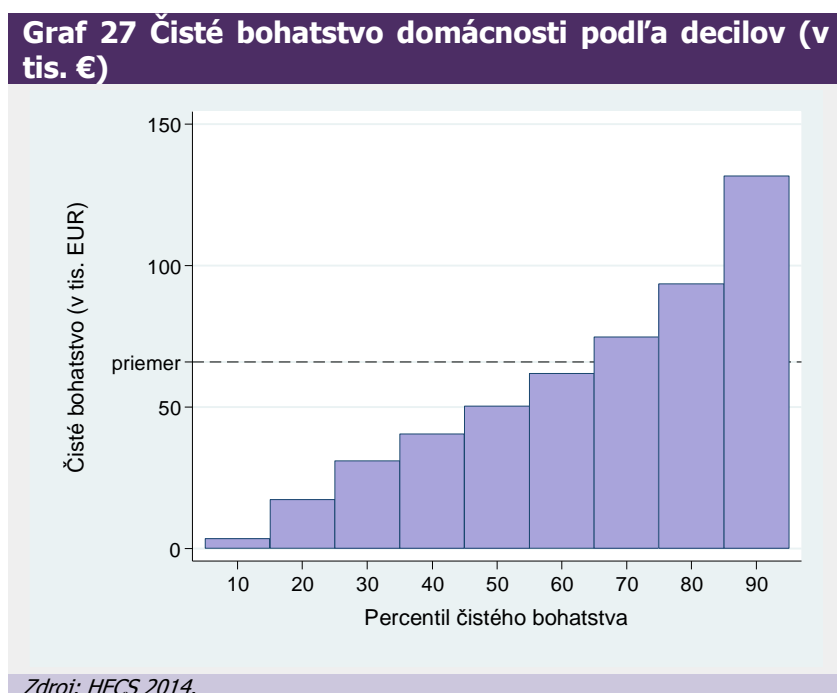
Výsledky ďalej poukazujú na meniacu sa úroveň čistého bohatstva v závislosti od veľkosti domácnosti. V zásade platí trend, že početnejšie domácnosti sú v priemere bohatšie

¹² Gini index leží v intervale 0 až 1, kde 0 predstavuje absolútnu rovnomernosť (Lorenzova krivka by bola totožná so 45° osou) a 1 indikuje absolútnu nerovnomernosť v rozdelení.

v porovnaní s jednočlennými domácnosťami. V priemere je najväčší podiel celkového čistého bohatstva (24 %) koncentrovaný u domácností s dvoma členmi.

Čisté bohatstvo domácností sa významne mení aj s druhom vlastníctva hlavného bývania. Prirodzene, najbohatšie sú domácnosti, ktoré sú výhradnými vlastníkmi svojho bývania. Mediánová hodnota ich čistého bohatstva dosahuje vyše 59 713 eur (priemer: 76 797,2 eur). Na druhej strane, najchudobnejšie sú domácnosti, ktoré bývanie nevlastnia alebo si ho len prenajímajú. U domácností, ktoré svoje bývanie vlastnia je koncentrovaných až 81 % celkového čistého bohatstva spoločnosti.

Úroveň bohatstva sa výrazne mení v jednotlivých percentiloch rozdelenia, pričom platí, že najnižšie čisté bohatstvo (iba 3 500 eur) sa vyskytuje u domácností v prvom decile rozdelenia a v poslednom decile domácnosti disponujú čistým bohatstvom vo výške 130 000 eur (Graf 27).

Podobne môžeme sledovať určitý trend v akumulácii čistého bohatstva podľa veku referenčnej osoby domácnosti. Mladšie rodiny spočiatku akumulujú bohatstvo, ktoré postupne rastie so zvyšujúcim sa vekom referenčnej osoby a následne klesá zhruba od 55 roku hlavy domácnosti. Navyše, domácnosti so samostatne zárobkovo činnými referenčnými osobami a s vyšším dosiahnutým vzdelaním disponujú vyšším čistým bohatstvom v porovnaní s nezamestnanými alebo osobami s nižším dosiahnutým vzdelaním.

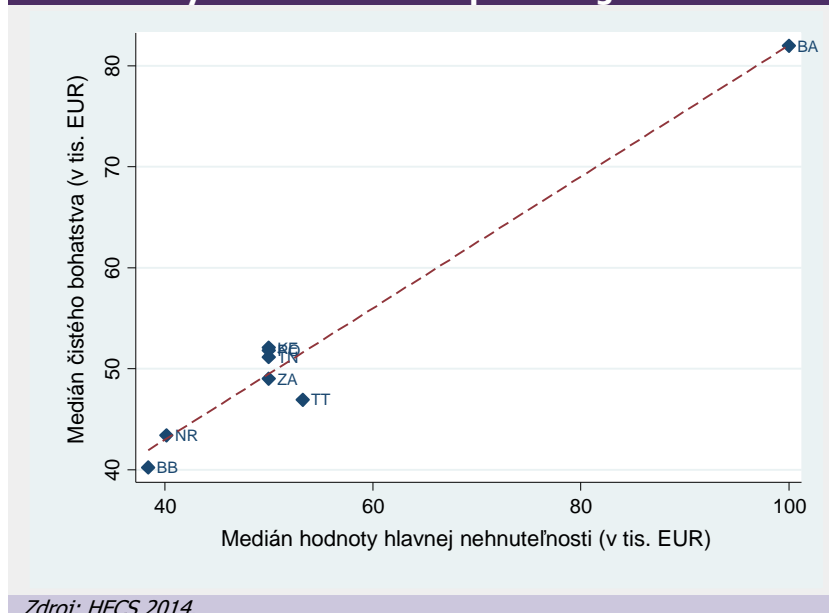
3.4.1 ČISTÉ BOHATSTVO, HODNOTA HLAVNÉHO BÝVANIA A PRÍJEM

V rámci analýzy čistého bohatstva ďalej skúmame regionálne rozdiely podľa vlastníctva hlavného bývania, kedy rozlišujeme dva prípady: domácnosti, ktoré deklarujú vlastníctvo hlavného obydľia alebo nie. Nie je prekvapením, že domácnosti, ktoré sú aj vlastníkmi svojho bývania disponujú v priemere oveľa väčším čistým bohatstvom ako domácnosti, ktoré si bývanie prenajímajú alebo ho užívajú bezplatne (viac v Tabuľke 14). V zásade platí, že

domácnosti vlastniace svoje bývanie v bratislavskom kraji disponujú významne vyšším mediánovým čistým bohatstvom s hodnotou 99 599 eur (priemer: 112 961 eur) v porovnaní s ostatnými regiónmi Slovenska. Z tohto regionálneho porovnania sa javia domácnosti z nitrianskeho a banskobystrického kraja ako menej bohaté regióny Slovenska vzhľadom na vlastníctvo bývania.

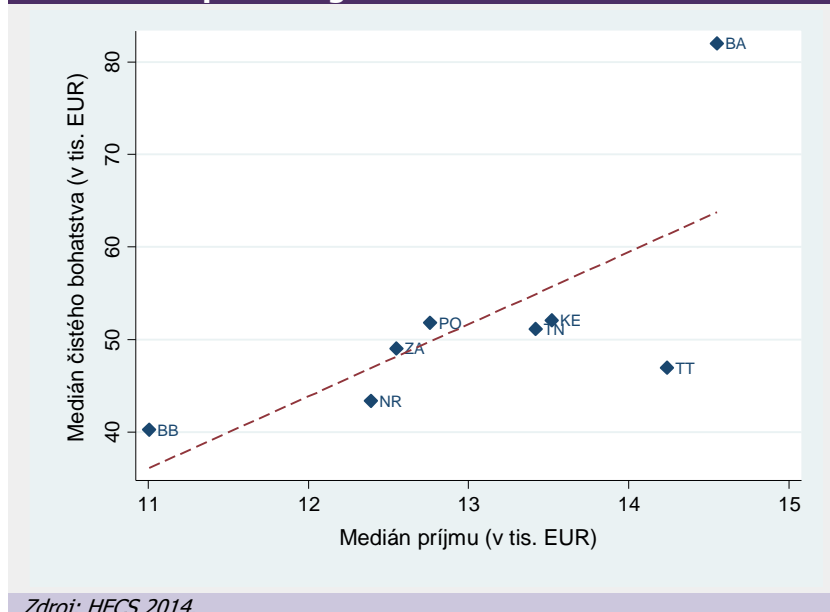
Medzi hodnotou hlavného bývania a celkovým čistým bohatstvom domácností existuje pozitívna korelácia, čo je dané najmä tým, že vlastníctvo hlavného bývania tvorí podstatnú časť čistého bohatstva domácností. Medzi bratislavským krajom a zvyškom Slovenska však existujú výrazné rozdiely, kde medián hodnoty hlavného bývania a čistého bohatstva domácností v bratislavskom regióne výrazne prevyšuje ostatné slovenské regióny (Graf 28).

Graf 28 Korelácia čistého bohatstva a hodnoty hlavného bývania domácností podľa regiónov

Okrem hodnoty hlavného bývania je čisté bohatstvo domácností do značnej miery ovplyvnené aj ich príjmami. Domácnosti s vyššími príjmami majú počas životného cyklu tendenciu akumulovať úspory, ktoré sa premietajú do vyššieho čistého bohatstva. Vo všeobecnosti môžeme sledovať trend, že regióny s vyššími mediánovými (priemernými) príjmami majú tendenciu disponovať vyšším čistým bohatstvom. Ako je možné vidieť na Grafe 29, bratislavské domácnosti disponujú výrazne vyššími príjmami a čistým bohatstvom v porovnaní s ostatnými regiónmi.

Graf 29 Korelácia čistého bohatstva a príjmu domácností podľa regiónov

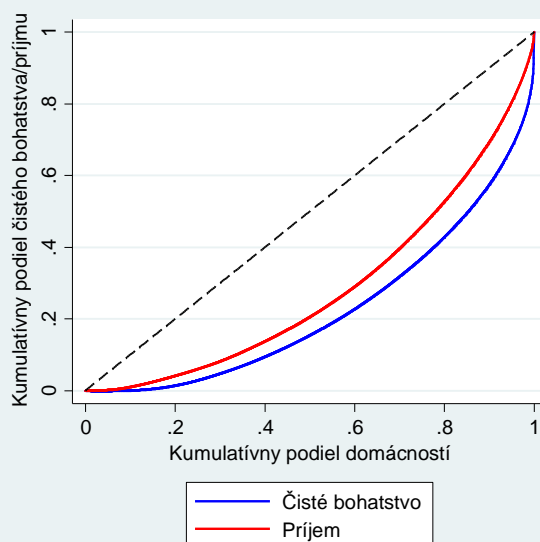

3.5 PRÍJEM

Príjem je jeden z najdôležitejších ekonomických faktorov, ktoré ovplyvňujú ekonomické správanie sa domácností. Príjem značne ovplyvňuje súčasnú a budúcu spotrebu, podobne ako výšku úspor. Na základe výšky príjmu sa potom domácnosti rozhodujú o výške zadĺženia sa alebo o množstve aktív (reálnych alebo finančných), ktoré dokážu nadobudnúť.

Lorenzova krivka rozdelenia príjmov medzi domácnosťami (Graf 30) naznačuje, že príjmy sú na Slovensku rozdelené mierne rovnomernejšie v porovnaní s celkovým čistým bohatstvom, kedy vrchných 20 % domácností zarába vyše 40 % celkových kumulovaných príjmov. Naopak, spodných 50 % domácností zarába zhruba 20 % celkových príjmov. Gini index príjmovej nerovnosti predstavuje hodnotu 0,40.

Graf 30 Podiel čistého bohatstva/ príjmu vo vlastníctve X percent domácností (Lorenzova krivka)

Zdroj: HFCS 2014.

Poznámka: 45° os v grafe (čierna prerušovaná čiara) znázorňuje rovnomerné rozdelenie.

V Tabuľke 15 uvádzame podrobné výsledky priemerných a mediánových hodnôt hrubých ročných príjmov domácností podobne ako distribúciu celkových príjmov spoločnosti. Slovenské domácnosti disponujú priemerným hrubým ročným príjmom o hodnote 15 425 eur (medián: 13 133 eur). Pre porovnanie s prvou vlnou zisťovania HFCS, priemerná výška ročných príjmov slovenských domácností sa pohybovala v priemere okolo 13 500 eur a priemer za eurozónu predstavoval hodnotu 37 800 eur.

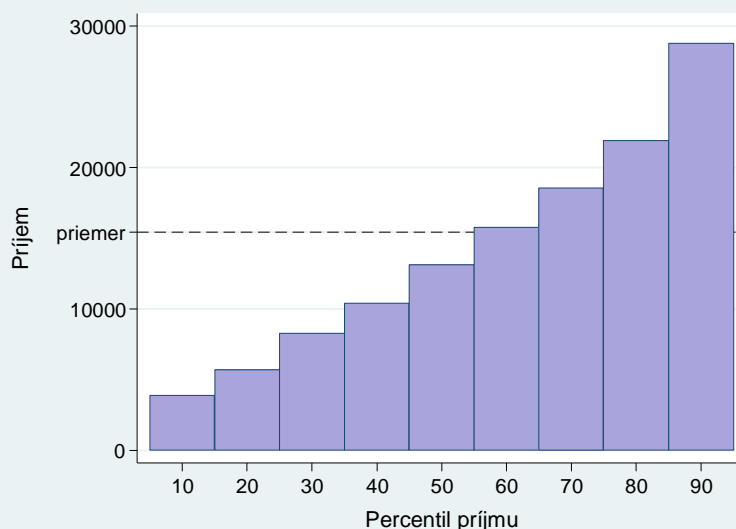
Z regionálneho porovnania vyplýva, že najvyššími priemernými príjmami disponujú domácnosti v bratislavskom kraji (16 065 eur) a naopak, najnižšími v žilinskom kraji (14 846 eur). Pokým bratislavské domácnosti sa v priemere podieľajú na všetkých príjmoch slovenských domácností približne 14 %, domácnosti v trnavskom regióne iba 10 %.

Príjmy domácností v priemere rastú s každým ďalším dodatočným členom, kedy jednočlenné domácnosti v priemere disponujú hrubým ročným príjmom 6 357 eur a päť alebo viacčlenné domácnosti s príjmom 22 724 eur. Najväčšia časť celkových príjmov je podobne akumulovaná u domácností s 5 a viac členmi.

Najvyššie príjmy (s priemernou hodnotou 19 917 eur) evidujeme u domácností, ktoré si vzali hypotéku na svoje hlavné bývanie. Naopak, najnižšími príjmami disponujú domácnosti ktoré si hlavné obydlie iba prenajímajú. Čo sa týka distribúcie celkových príjmov spoločnosti, domácnosti, ktoré sú vlastníkami hlavného obydlia, držia najväčšiu časť celkových príjmov (až 69 %).

Podobne ako je tomu u výšky čistého bohatstva domácností, aj úroveň príjmov sa výrazne líši v jednotlivých percentiloch rozdelenia (Graf 31), kedy v prvom decile domácnosti disponujú príjmami vo výške zhruba 3 900 eur a poslednom decile takmer 30 000 eur.

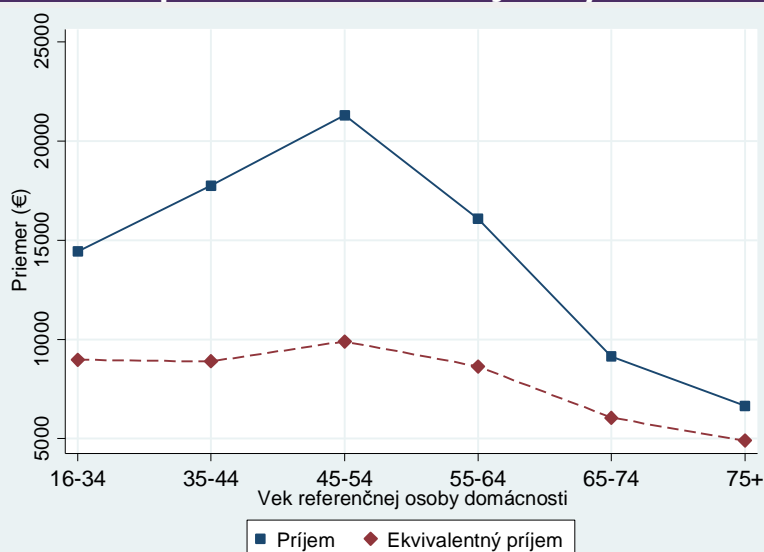
Graf 31 Hrubý ročný príjem domácností podľa decilov

Zdroj: HFCS 2014.

Priemerná výška príjmu domácnosti sa výrazne mení aj podľa vekovej štruktúry referenčnej osoby domácnosti, čo je možné vidieť na Grafe 32. Spočiatku sa príjem zvyšuje, keď najvyššími príjmami disponujú domácnosti s referenčnou osobou vo vekovej kategórii 45 až 54 rokov. Výška príjmov domácností so starnúcou referenčnou osobou domácnosti (55 a viac rokov) postupne klesá a najnižšími príjmami, disponujú domácnosti s referenčnou osobou v dôchodkovom veku.

Graf 32 Priemerný hrubý a ekvivalentný príjem domácnosti podľa veku referenčnej osoby

Zdroj: HFCS 2014.

Domácnosti so zamestnanou alebo samostatne zárobkovo činnou osobou podobne a s vyššou úrovňou vzdelania disponujú v priemere vyššími príjmami v porovnaní s domácnosťami, kde je referenčná osoba bez práce alebo má len základné alebo žiadne formálne vzdelanie.

3.5.1 ZDROJE PRÍJMOV

Okrem štruktúry rozdelenia príjmov podľa rozdielných regionálnych a demografických charakteristík domácností uvádzame, z akých druhov aktivít domácnosti nadobúdajú svoje príjmy. Tabuľka 16 poskytuje detailné informácie o podiele domácností zarábajúcich príjmy z prenájmu nehnuteľností alebo finančných aktivít spolu s podielom takýchto príjmov na celkových príjmoch domácností.

Celkovo sa podiel domácností zarábajúcich príjem z prenájmu nehnuteľností zvýšil z necelých 2 % v HFCS1 (prvá vlna HFCS) na viac ako 4 % v druhej vlne HFCS. Podiel domácností zarábajúcich príjem z finančných aktivít vzrástol ešte viac, kedy v prvej vlne zarábalo takýto príjem necelých 3 % domácností a v druhej vlne až 18 %. Priemerný podiel danej príjmovej položky na celkovom príjme (u domácností, ktoré takýto druh príjmu deklarujú) predstavuje 6 % z príjmov z prenájmu nehnuteľností a takmer 4 % z príjmov z finančných aktivít.

Čo sa týka regionálnych a demografických charakteristík, môžeme sledovať rôzne trendy v zložení štruktúry príjmov domácností. Napríklad, domácnosti vlastniace svoje hlavné bývanie majú v priemere častejšie príjem z prenájmu nehnuteľností (takmer 5 %) alebo finančných aktivít (21 %) ako domácnosti, ktoré si bývanie len prenájímajú. Podielanie sa na príjmoch z prenájmu nehnuteľností a finančných aktivít je úzko korelované aj s výškou príjmov a bohatstva, kedy vysokopríjmové domácnosti (resp. domácnosti v najvyššom kvintile rozdelenia bohatstva) v priemere častejšie získavajú príjem z oboch typov aktivít v porovnaní s nízkoпрíjmovými (chudobnými) domácnosťami. Podiel domácností zarábajúcich príjem z prenájmu nehnuteľností alebo finančných aktivít je tiež spojený s vekom, pracovným statusom a vzdelaním referenčnej osoby domácnosti. Napríklad, príjem z prenájmu nehnuteľností alebo finančných aktivít je najčastejší u domácností so samostatne zárobkovo činnou referenčnou osobou. Tiež existuje pozitívna korelácia medzi úrovňou vzdelania a podielom domácností zarábajúcich príjem z prenájmu nehnuteľností alebo finančných investícií. Navyše, podiel domácností zarábajúcich príjem z prenájmu alebo z finančných investícií stúpa s vekom referenčnej osoby s výnimkou vekovej skupiny referenčnej osoby nad 65 rokov.¹³

¹³ Podiel príjmov z jednotlivých druhov aktivít je náročné komentovať, nakoľko niektoré podiely nebolo možné vypočítať vzhľadom na nízky počet pozorovaní vo viacerých demografických kategóriách.

3.6 SPOTREBA, ÚSPORY A ÚVEROVÉ OBMEDZENIA

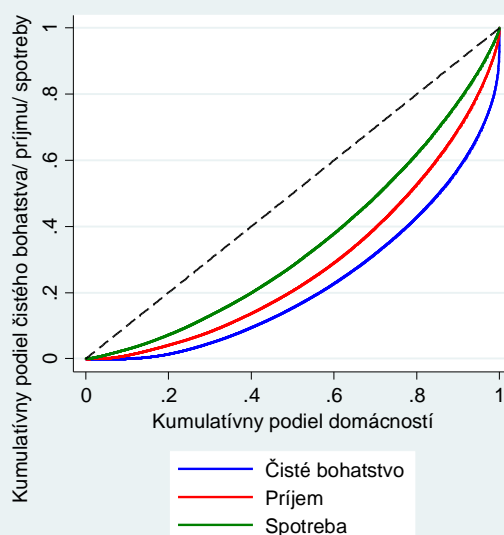
Pokým primárnym cieľom prieskumu HFCS je zber informácií ohľadom finančných aktív a pasív domácností, tento prieskum čiastočne zachytáva aj informácie o spotrebe a úsporách domácností, ktoré môžu významne pomôcť pri analyzovaní ekonomického správania sa domácností. V tejto časti sa predovšetkým venujeme analýze spotreby potravín, tvorbe úspor a prístupu domácností k úverom.

3.6.1 SPOTREBA POTRAVÍN

Hlavným indikátorom spotreby v rámci prieskumu HFCS sú ročné výdavky domácností na potraviny doma a mimo domova. Výsledky naznačujú, že slovenské domácnosti v priemere ročne minú na potraviny doma alebo mimo domova 4 025 eur, pričom medián týchto výdavkov dosahuje hodnotu 3 720 eur. Podiel výdavkov na potraviny na celkových príjmoch predstavuje 31 % (medián: 29 %), čo je v súlade so spotrebným košom HICP. Pre porovnanie s prvou vlnou zisťovania HFCS, celkové priemerné výdavky slovenských domácností na potraviny vzrástli z 3 800 na 4 025 eur, ale podiel výdavkov na potraviny na celkových príjmoch sa výrazne nezmenil.

Lorenzova krivka na Grafe 33 zobrazuje rozdelenie spotreby potravín a je zrejmé, že výdavky na potraviny sú rozdelené rovnomernejšie v porovnaní s distribúciou čistého bohatstva alebo príjmov s hodnotou Gini indexu 0,30.

Graf 33 Podiel čistého bohatstva/ príjmu/ spotreby potravín vo vlastníctve X percent domácností (Lorenzova krivka)

Zdroj: HFCS 2014.

Poznámka: 45° os v grafe (čierna prerušovaná čiara) znázorňuje rovnomerné rozdelenie.

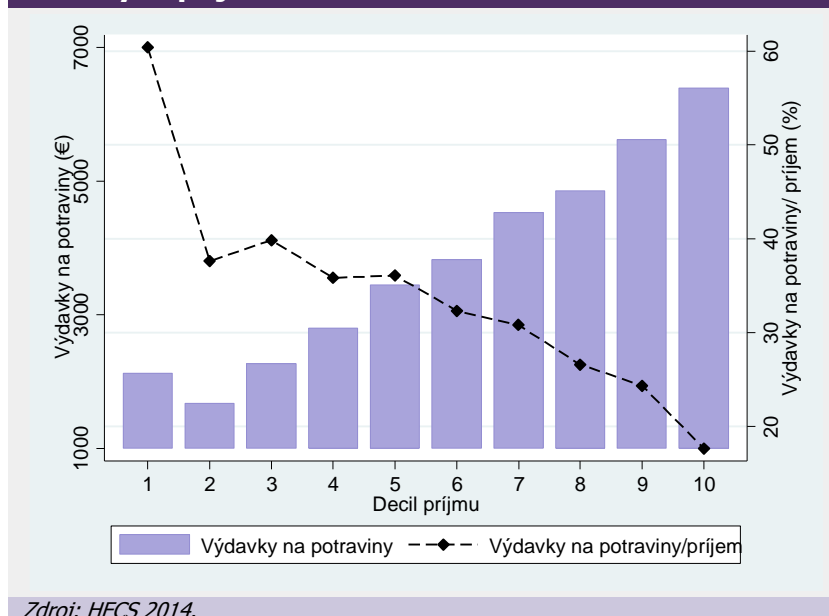
Regionálne a demografické rozdiely v spotrebe potravín slovenských domácností sú detailne popísané v Tabuľke 17.

Podobne ako u predchádzajúcich ukazovateľoch, existuje výrazná heterogenita vo výdavkoch na potraviny medzi jednotlivými regiónmi Slovenska. Napríklad, domácnosti v bratislavskom kraji ročne v priemere utratia na potraviny 4 572 eur (medián: 4 800 eur). Naopak, najnižšie priemerné ročné výdavky na potraviny sú zaznamenané v košickom regióne s hodnotou 3 665 eur (medián: 3 357 eur).

Výdavky na potraviny sa rovnako významne líšia podľa veľkosti domácností. Výdavky postupne rastú so zvyšujúcim sa počtom osôb v domácnosti, no z hľadiska celkového príjmu domácnosti, v priemere najväčšiu časť príjmu na potraviny utratia jednočlenné domácnosti (37 %), a naopak najmenšiu 5 a viacčlenné domácnosti (28 %). U jednočlenných domácností to môže byť zapríčinené vyšším podielom výdavkov na stravovanie sa mimo domova (reštauračné služby).

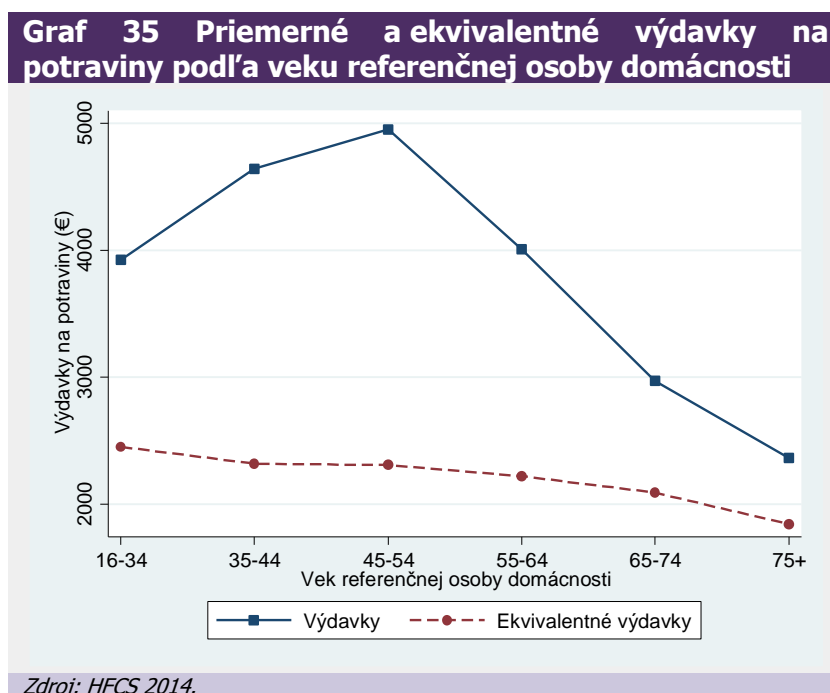
Ročné výdavky na potraviny doma a mimo domova sa menia v závislosti od úrovne príjmov a čistého bohatstva domácností. Vo všeobecnosti platí trend narastajúcich absolútnych výdavkov na potraviny s rastúcimi príjmami domácností. Naopak, podiel výdavkov na potraviny z celkového príjmu domácnosti je vyšší u nízkoпрíjmových domácností a postupne klesá s rastúcimi príjmami (Graf 34) čo je v súlade s Engelovým zákonom (domácnosti s rastúcimi príjmami mieniajú menšiu časť svojich príjmov na statky základnej spotreby).

Graf 34 Výdavky na potraviny a ich podiel na celkových príjmoch domácnosti

Výdavky na potraviny sa značne líšia podľa vekovej kategórie referenčnej osoby domácnosti, kedy spotreba potravín spočiatku stúpa so zvyšujúcim sa vekom hlavy domácnosti približne do 55 roku a následne klesá s najnižšou spotrebou potravín u domácností s referenčnou osobou v dôchodkovom veku. Trend rozdielnej spotreby potravín pre rôzne vekové

kategórie referenčnej osoby je úzko spojený s pracovným statusom a výškou príjmov hlavy domácnosti. Spotreba potravín v jednotlivých vekových kategóriách je zachytená na Grafe 35.

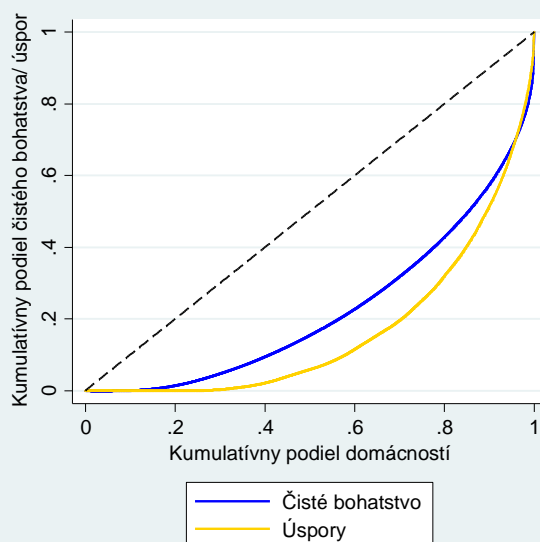
Charakter spotreby domácností na potraviny dopĺňa zistenie, že kým najviac na potraviny utratia domácnosti so zamestnanou alebo samostatne zárobkovo činnou referenčnou osobou, domácnosti s nezamestnanou alebo referenčnou osobou v dôchodkovom veku minú na potraviny značne menej. Naopak, priemerný podiel výdavkov vynaložených na potraviny z celkového príjmu je najvyšší u domácností s dôchodcami a nezamestnanými.

Výraznú koreláciu môžeme tiež sledovať medzi výdavkami na potraviny a vzdelaním referenčnej osoby domácnosti, kedy vyššia úroveň vzdelania je asociovaná s vyššími výdavkami a nižším pomerom výdavkov na potraviny k celkovým príjmom domácnosti..

3.6.2 ÚSPORY

Oblasť tvorby úspor je novou témou v prieskume HFCS a dopĺňuje tak celkovú informáciu o hospodárení domácností. Lorenzova krivka na Grafe 36 naznačuje, že distribúcia celkových úspor je rozdelená nerovnomernejšie v porovnaní s distribúciou čistého bohatstva domácností, kedy spodných 30 % domácností má nulové úspory a vrchných 20 % vlastní vyše 60 % celkových úspor. Gini index nerovnomernosti v úsporách predstavuje hodnotu 0,66.

Graf 36 Podiel úspor/čistého bohatstva vo vlastníctve X percent domácností (Lorenzova krivka)

Zdroj: HFCS 2014.

Poznámka: 45° os v grafe (čierna prerušovaná čiara) znázorňuje rovnomerné rozdelenie.

Slovenská domácnosť dokáže mesačne v priemere nasporiť približne 136 eur, pričom však polovica domácností nasporí menej ako 50 eur (viac ako 70 % slovenských domácností nasporí menej ako priemernú sumu). V priemere domácnosť usporí približne 10 % svojho disponibilného príjmu.

Podrobné delenie tvorby úspor podľa jednotlivých regionálnych a demografických charakteristík je uvedené v Tabuľke 18. Výsledky ukazujú, že v priemere najviac dokážu mesačne usporiť domácnosti v trenčianskom (160 eur) a prešovskom kraji (177 eur) a najmenej v nitrianskom kraji (90 eur).

Mesačné úspory sú vyššie u viacčlenných domácností, pričom najviac dokážu ušetriť 5 a viacčlenné domácnosti s priemernými mesačnými úsporami 193 eur (medián: 100 eur). Na druhej strane, jednočlenné domácnosti mesačne v priemere ušetria iba 57 eur a majú tak najnižšiu mieru úspor (9 %). Najvyššiu mieru úspor (11 %) dosahujú naopak domácnosti s 2 členmi.

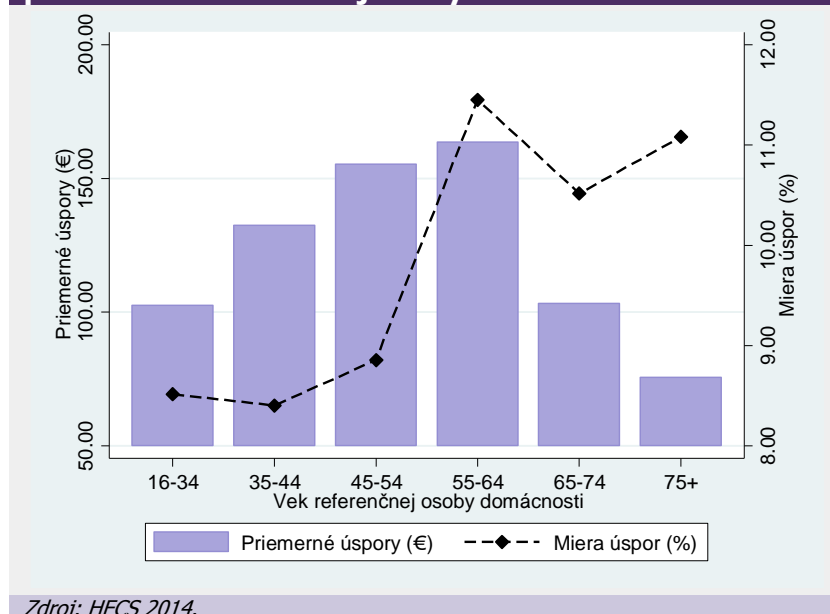
Výška úspor je pozitívne závislá od úrovne príjmu ako aj bohatstva domácností. Domácnosti s vyšším príjmom a nasporia výrazne viac, v prípade 20% domácností s najvyšším príjmom je to v priemere viac ako 300 eur. Obdobne to platí pre domácnosti s najvyšším čistým bohatstvom, kde 20 % najbohatších domácností usporí v priemere 234 eur.

Úspory ako aj miera úspor k príjmom rastie aj s vekom referenčnej osoby a v dôchodkovom veku referenčnej osoby zas klesá. Výšku úspor z hľadiska veku zachytáva Graf 37.

Výška úspor sa tiež líši z hľadiska pracovného statusu a najvyššieho dosiahnutého vzdelania referenčnej osoby. V zásade platí, že najviac priemerne mesačne usporí domácnosť so samostatne zárobkovo činnou referenčnou osobou a domácnosť s vysokoškolsky

vzdelanou referenčnou osobou s priemernou výškou mesačných úspor 185 eur, respektíve 215 eur a mierou úspor 11 % respektíve 12 %.

Graf 37 Priemerné úspory a miera úspor domácnosti podľa veku referenčnej osoby domácnosti

3.6.3 ÚVEROVÉ OBMEDZENIA

Nadobudnutie úveru alebo pôžičky je jednou z možností financovania kúpy nehnuteľnosti alebo financovania krátkodobej a strednodobej spotreby. Jedným z ďalších cieľov prieskumu HFCS je aj získanie informácií ohľadom prístupu domácností k úverom alebo pôžičkám, rovnako ako aj o úverových obmedzeniach.

Na základe výsledkov (Tabuľka 19) môžeme konštatovať, že približne 18 % slovenských domácností požiadalo o úver počas troch rokov predchádzajúcich zberu údajov HFCS. Až u 28 % domácností, ktoré si počas posledných troch rokov oň požiadali, boli úver alebo pôžička zamietnuté. Až 44 % domácností požiadalo o úver v porovnaní s HFCS1. Tento prudký pokles môže byť vysvetlený rôznymi faktormi ako menšia ochota domácností sa zadlžovať v dôsledku pretrvávajúcej neistoty ohľadne budúceho príjmu. I napriek pôvodnej vôli si požiadať o úver, celkovo 7 % domácností si túto myšlienku neskôr rozmyslelo kvôli možnému zamietnutiu. Z toho vyplýva, že celkovo 10 % slovenských domácností čelí priamemu alebo nepriamemu úverovému obmedzeniu.

Z tabuľky 19 vyplýva, že najčastejšie o úver žiadajú domácnosti sídlia v Bratislavskom kraji (28 %) a naopak, najmenej v Košickom regióne (12 %). Bratislavské domácnosti tiež v priemere častejšie čelia úverovým obmedzeniam v porovnaní s ostatnými regiónmi Slovenska.

Viacčlenné rodiny žiadajú o úver frekventovanejšie v porovnaní s jedno alebo dvojčlennými domácnosťami. Rovnako, viacčlenné (5 a viac členov) domácnosti čelia častejšie úverovému obmedzeniu v porovnaní s menej početnými domácnosťami.

Vlastníctvo obydlia je jednou z charakteristík, ktorá výrazne určuje pravdepodobnosť žiadosti o úver alebo pôžičku. Najviac domácností, ktoré tak činia, sú vlastníci bývania s hypotékou (až 57 % domácností). Naopak, podiel domácností, ktorým žiadosť o úver znížili alebo zamietli je najvyšší u nájomníkov (51 %). Celkovo sú priamemu alebo nepriamemu úverovému obmedzeniu najčastejšie vystavené domácnosti, ktoré si svoje bývanie prenajímajú.

Pravdepodobnosť požiadania o úver a vystavenie úverovému obmedzeniu je rovnako ovplyvnená rozdielnym pracovným postavením referenčnej osoby. Napríklad, celkovo 25 % domácností so zamestnanou referenčnou osobou požiadalo o úver v porovnaní s domácnosťami na čele s nezamestnanou referenčnou osobou, kedy až v 61 % prípadov im úver nebol poskytnutý alebo bol znížený potom ako ň požiadali. Podobne, u týchto domácností môžeme sledovať najvyššiu mieru celkového priameho alebo nepriameho úverového obmedzenia (18 %). Toto členenie je v súlade s vplyvom veku referenčnej osoby domácnosti na žiadosť o úver a členiu úverovému obmedzeniu. V zásade platí fakt, že domácnosti s referenčnou osobou vo vekovej kategórii 16-34 rokov najčastejšie žiadajú o úver (34 % domácností) a podobne, najčastejšie čelia úverovému obmedzeniu (17 % domácností). Participácia na úverovom trhu a úverové obmedzenia s pribúdajúcim vekom referenčnej osoby postupne klesajú.

Prístup k úverom je značne ovplyvnený úrovňou vzdelania referenčnej osoby domácnosti. Podiel domácností uchádzajúcich sa o úver bol v priemere vyšší u domácností, kde dosiahla referenčná osoba druhý (19 %) alebo tretí (15 %) stupeň vzdelania. Naopak, iba 7 % domácností, s referenčnou osobou so základným alebo žiadnym formálnym vzdelaním, požiadalo o úver, ale až v 99 % im bola takáto požiadavka zamietnutá alebo znížená. Celkovo sú najviac úverovo obmedzené domácnosti (10 %), kde má referenčná osoba stredné vzdelanie.

4 ZÁVER

V tejto správe sme predstavili výsledky druhej vlny prieskumu finančnej situácie a spotreby slovenských domácností, ktorý uskutočnila Národná banka Slovenska v roku 2014.

Prezentovali sme najdôležitejšie výsledky prieskumu, kde sme sa zamerali na hlavné zistenia, ktoré tento prieskum priniesol. V budúcnosti sa bude NBS zameriavať na detailnejšie analýzy venované mnohým parciálnym otázkam, ktoré tieto prvé výsledky priniesli.

Naším záujmom je doplniť pohľad na ekonomiku Slovenska aj o optiku, ktorú poskytujú údaje na mikroúrovni. NBS preto poskytuje výskumným a vedeckým pracovníkom prístup k tejto anonymizovanej databáze na účely štatistického spracovania a nekomerčného empirického výskumu na základe žiadosti o poskytnutie údajov. Túto žiadosť je potrebné zaslať na adresu hfcs@nbs.sk, kde je potrebné detailne špecifikovať plánované využitie údajov. Údaje poskytneme, pokiaľ navrhované zámery ich využitia budú v súlade s našimi záväzkami, ktoré máme voči zúčastneným domácnostiam. Dôraz kladieme hlavne na ochranu osobných údajov a využitie dát výhradne na nekomerčné účely.

PRÍLOHA 1: DEMOGRAFIA

V rámci prieskumu HFCS je primárnym prvkom skúmania domácnosť, ktorá je definovaná ako osoba žijúca sama alebo skupina jednotlivcov zdieľajúcich spoločné výdavky.

Nakoľko sa jednotlivé sledované ekonomické a finančné ukazovatele ako celkové aktíva, pasíva, bohatstvo, spotreba alebo úspory môžu výrazne líšiť pre rôzne socio-ekonomické skupiny domácností, v tejto časti predstavíme základné demografické členenie domácností, ktoré ďalej využívame pri štatistických analýzach. Jednotlivé charakteristiky domácností a ich výskyt vo vzorke sú zhrnuté v Tabuľke 1.

Distribúcia domácností v rámci prieskumu HFCS je z regionálneho hľadiska porovnateľná. Najviac sú zastúpené domácnosti z košického (14,11 %) a najzriedkavejšie sa vo vzorke vyskytujú domácnosti z trnavského regiónu (10,3 %). Navyše, v Tabuľke 2 znázorňujeme porovnanie prevážaného počtu domácností z prieskumu HFCS s oficiálnym počtom domácností, ktorý bol zistený pri sčítaní obyvateľstva a domácností Štatistickým úradom SR v rámci Cenzu 2011.

V celkovej vzorke domácností sa najčastejšie vyskytujú jednočlenné domácnosti (25,7 %). Naopak, početné domácnosti s 5 a viac členmi sa medzi domácnosťami vyskytujú najzriedkavejšie (14,3 %).

Vzhľadom na druh vlastníctva hlavného bývania, jednoznačne najviac sú zastúpené domácnosti, ktoré sú výhradnými vlastníkmi svojich obydľí (až 70,2 %). Domácnosti, ktoré vlastnia bývanie s hypotékou alebo si svoje bývanie iba prenájmajú, sa vo vzorke vyskytujú zriedkavejšie (15,2 % a 14,6 %).

Rozdielne zastúpenia môžeme sledovať aj v rámci rôznych vekových kategórií referenčnej osoby domácnosti. Najviac sú zastúpené domácnosti s hlavou domácnosti vo vekovej kategórii 35 až 44 rokov (24,7 %) a najmenej v kategórii nad 75 rokov (iba 8,7 % domácností).

Ďalšia sledovaná demografická charakteristika je pracovné postavenie referenčnej osoby. V rámci vzorky sa najčastejšie vyskytujú domácnosti so zamestnanou referenčnou osobou (51,4 %) nasledované domácnosťami s referenčnou osobou v dôchodcovskom veku (28,7 %).

Poslednou charakteristikou referenčnej osoby domácnosti, o ktorú sa zaujímame, je jej najvyššie dosiahnuté vzdelanie. Najviac zastúpené sú domácnosti s referenčnou osobou so stredoškolským vzdelaním (79,3 %) a najmenej so žiadnym formálnym alebo iba základným vzdelaním (1,18 %). Približne 19,5 % domácností má referenčnú osobu vysokoškolsky vzdelanú.

PRÍLOHA 2: TABUĽKY

Tabuľka 1 Štruktúra domácností na Slovensku (%)									
	BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE	Slovensko
Slovensko	13,55	10,31	11,22	13,31	11,79	12,91	12,8	14,11	100
Veľkosť domácnosti (počet členov)									
1	32,74	23,96	24,71	25,92	22,45	27,96	20,53	25,91	25,67
2	24,25	21,86	22,69	23,1	19,96	23,65	17,98	21,19	21,86
3	21,73	20,36	19,7	20,42	18,38	19,2	17,12	18,83	19,47
4	15,32	20,39	20,2	18,86	19,84	17,87	19,88	18,29	18,73
5 a viac	5,96	13,43	12,7	11,71	19,37	11,32	24,49	15,78	14,28
Vlastníctvo hlavného bývania									
Výhradný vlastník	62,27	61,44	68,13	73,20	73,14	77,47	70,90	73,22	70,19
Vlastník s hypotékou	20,24	19,18	17,31	12,95	14,55	10,99	15,08	12,29	15,18
Nájomník alebo iné	17,49	19,38	14,55	13,85	12,31	11,54	14,02	14,50	14,62
Vek referenčnej osoby									
16-34	14,14	11,18	9,90	9,80	8,31	5,48	8,01	11,68	9,84
35-44	22,06	23,09	23,04	22,67	25,84	26,51	26,53	27,39	24,70
45-54	20,23	19,00	21,45	20,65	17,46	21,74	18,36	21,63	20,12
55-64	20,31	22,02	19,99	21,92	24,45	20,92	25,62	19,81	21,84
65-74	17,88	14,37	19,80	15,80	11,53	14,72	12,69	11,65	14,76
75+	5,39	10,34	5,83	9,17	12,41	10,64	8,79	7,85	8,74
Pracovné postavenie referenčnej osoby									
Zamestnanec	62,75	54,05	51,77	44,25	48,10	46,50	48,98	54,52	51,41
SŽČO	12,39	13,42	10,71	16,94	11,48	9,27	15,74	8,32	12,26
Iné- nepracujúca osoba	3,05	3,14	5,67	8,60	9,14	11,97	7,21	10,88	7,60
Dôchodca	21,81	29,39	31,84	30,21	31,29	32,26	28,06	26,28	28,73
Vzdelanie referenčnej osoby									
Základné alebo bez vzdelania	0,01	1,60	0,00	1,17	1,26	3,08	0,80	1,50	1,18
Stredoškolské	71,11	81,42	86,85	78,74	85,30	75,51	84,58	74,04	79,33
Vysokoškolské	28,88	16,98	13,15	20,10	13,45	21,41	14,62	24,47	19,49
<i>Zdroj: HFCS 2014.</i>									
<i>Poznámka: Deskriptívne štatistiky sú počítané pre premenné s minimálnym počtom pozorovaných hodnôt 20. Ak táto podmienka nie je splnená, príslušná štatistika je označená písmenom N.</i>									

Tabuľka 2 Počet domácností v krajoch SR

Kraj	Cenzus (2011)		HFCS (2014)	
	Počet domácností	Podiel (%)	Počet prevážených domácností	Podiel (%)
Bratislavský	265 306	12,85	251 330	13,55
Trnavský	215 313	10,43	191 263	10,31
Trenčiansky	225 187	10,91	208 176	11,22
Nitriansky	269 887	13,07	246 939	13,31
Žilinský	236 284	11,44	218 788	11,79
Banskobystrický	268 757	13,02	239 619	12,91
Prešovský	279 803	13,55	237 454	12,80
Košický	304 098	14,73	261 823	14,11
Celkom	2 064 635	100	1 855 392	100

Zdroj: ŠÚSR 2011, HFCS 2014.

Tabuľka 3 Vlastníctvo reálnych aktív podľa regionálnych a demografických charakteristík (%)

	Akékoľvek reálne aktíva	Hlavné bývanie domácnosti	Ostatný nehnuteľný majetok	Vozidlá	Cennosti	Majetok z podnikania
Slovensko	93,7	85,4	19,4	60,7	30,2	10,8
Región						
BA	95,5	82,5	18,7	68,1	25,3	6,0
TT	90,4	80,6	10,9	62,6	9,4	10,4
TN	93,3	85,4	22,5	62,0	40,5	12,1
NR	94,2	86,1	21,6	61,3	20,1	14,9
ZA	95,0	87,7	19,7	61,2	37,8	14,0
BB	93,6	88,5	26,3	56,3	32,9	8,3
PO	94,9	86,0	21,7	64,8	33,0	12,3
KE	92,4	85,5	13,2	50,7	39,9	8,7
Veľkosť domácnosti (počet členov)						
1	87,6	80,5	11,4	25,6	22,3	3,8
2	96,6	91,1	24,5	58,1	31,7	8,3
3	96,9	83,4	21,8	76,8	34,2	12,5
4	96,5	85,6	23,6	84,4	33,9	17,9
5 a viac	92,4	87,8	17,3	74,8	31,6	15,2
Vlastníctvo hlavného bývania						
Výhradný vlastník	100,0	100,0	21,4	59,5	33,3	9,2
Vlastník s hypotékou	100,0	100,0	21,1	79,3	24,6	20,3
Nájomník alebo iné	57,2	0,0	8,2	47,1	20,9	8,2
Percentil príjmu						

Menej ako 20	86,6	80,2	9,4	19,6	23,3	1,4
20-39	90,1	83,1	13,9	44,2	28,4	5,1
40-59	95,3	83,0	17,4	65,5	28,3	8,1
60-79	97,7	86,8	22,5	84,4	37,1	14,4
80-100	99,0	93,9	33,9	90,1	33,9	24,8
Percentil čistého bohatstva						
Menej ako 20	68,9	35,1	4,5	37,7	15,7	4,3
20-39	99,9	96,6	10,4	44,9	24,5	5,6
40-59	99,9	97,2	18,3	57,3	33,5	9,5
60-79	100,0	98,7	24,4	79,3	37,1	11,7
80-100	100,0	99,3	39,6	84,6	40,2	22,7
Vek referenčnej osoby						
16-34	90,3	65,8	11,7	59,0	29,1	13,7
35-44	92,7	81,2	17,5	75,7	31,4	14,0
45-54	96,7	91,2	25,4	77,5	32,9	18,1
55-64	96,3	90,1	25,2	62,1	27,4	8,6
65-74	93,1	89,2	16,7	38,2	33,9	2,5
75+	88,5	87,7	10,0	16,0	22,4	0,7
Pracovné postavenie referenčnej osoby						
Zamestnanec	95,2	86,6	22,3	73,5	31,2	6,6
SŽČO	98,0	80,3	22,4	87,1	40,1	55,9
Iné- nepracujúca osoba	84,5	72,7	8,5	34,1	17,0	0,5
Dôchodca	91,7	88,7	15,8	33,6	27,7	1,7
Vzdelanie referenčnej osoby						
Základné alebo bez vzdelania	85,6	85,6	4,9	4,0	5,6	0,0
Stredoškolské	93,0	85,0	16,8	57,7	29,1	9,3
Vysokoškolské	97,1	87,1	30,8	76,3	36,0	17,4
<i>Zdroj: HFCS 2014.</i>						
<i>Poznámka: Deskriptívne štatistiky sú počítané pre premenné s minimálnym počtom pozorovaných hodnôt 20. Ak táto podmienka nie je splnená, príslušná štatistika je označená písmenom N.</i>						

Tabuľka 4 Podiel na celkovej hodnote reálnych aktív podľa regionálnych a demografických charakteristík (%)

	Akékoľvek reálne aktíva	Hlavné bývanie domácnosti	Ostatný nehnutel'ný majetok	Vozidlá	Cennosti	Majetok z podnikania
Slovensko	100	77,9	9,5	5,8	0,7	6,3
Región						
BA	100	84,0	10,3	4,3	0,2	1,1
TT	100	88,8	3,5	5,5	0,4	N
TN	100	76,4	11,6	4,4	0,4	7,1
NR	100	70,7	8,7	7,1	0,3	13,1
ZA	100	80,0	6,9	4,9	0,7	7,6
BB	100	65,1	17,4	7,2	2,3	8,1
PO	100	73,0	9,6	8,4	0,5	8,5
KE	100	84,8	5,2	4,9	0,6	4,5
Veľkosť domácnosti (počet členov)						
1	100	86,8	7,2	2,2	1,4	N
2	100	77,5	11,6	3,7	0,5	6,7
3	100	75,2	10,6	6,9	0,7	6,6
4	100	74,4	10,5	7,3	0,4	7,5
5 a viac	100	77,8	5,8	8,7	0,4	7,3
Vlastníctvo hlavného bývania						
Výhradný vlastník	100	79,6	8,3	5,4	0,7	5,9
Vlastník s hypotékou	100	77,2	11,0	5,0	0,3	6,5
Nájomník alebo iné	100	N	44,9	32,9	2,9	19,3
Percentil príjmu						
Menej ako 20	100	90,4	5,3	3,3	0,4	N
20-39	100	88,1	7,0	3,0	0,6	N
40-59	100	85,4	7,5	4,7	0,4	2,0
60-79	100	78,1	8,1	7,7	0,5	5,6
80-100	100	65,3	13,8	7,0	1,1	12,8
Percentil čistého bohatstva						
Menej ako 20	100	81,8	N	13,2	1,1	N
20-39	100	90,7	3,1	4,7	0,5	N
40-59	100	89,1	5,2	4,0	0,5	1,2
60-79	100	86,0	6,1	5,6	0,6	1,8
80-100	100	67,7	14,0	6,2	0,7	11,3
Vek referenčnej osoby						
16-34	100	73,0	N	6,0	0,5	7,9
35-44	100	81,6	6,6	7,0	0,5	4,4
45-54	100	72,9	10,6	6,9	0,9	8,7
55-64	100	75,0	11,2	5,8	0,8	7,1
65-74	100	81,1	10,6	2,8	0,6	N
75+	100	95,7	2,7	1,2	0,4	N

Pracovné postavenie referenčnej osoby						
Zamestnanec	100	80,8	9,9	5,2	0,8	3,3
SZČO	100	54,3	12,9	10,8	0,6	21,4
Iné- nepracujúca osoba	100	87,4	N	4,3	0,4	N
Dôchodca	100	89,8	5,6	2,9	0,5	N
Vzdelanie referenčnej osoby						
Základné alebo bez vzdelania	100	95,5	N	N	N	N
Stredoškolské	100	82,7	6,8	5,7	0,4	4,4
Vysokoškolské	100	66,2	15,9	5,9	1,2	10,8
<i>Zdroj: HFCS 2014.</i>						
<i>Poznámka: Deskriptívne štatistiky sú počítané pre premenné s minimálnym počtom pozorovaných hodnôt 20. Ak táto podmienka nie je splnená, príslušná štatistika je označená písmenom N.</i>						

Tabuľka 5 Mediánová hodnota reálnych aktív podmienená vlastníctvom podľa regionálnych a demografických charakteristík (€)

	Akékoľvek reálne aktíva	Hlavné bývanie domácnosti	Ostatný nehnuteľný majetok	Vozidlá	Cennosti	Majetok z podnikania
Slovensko	54 840,0	50 000,0	13 839,9	3 474,6	521,0	5 832,0
Región						
BA	96 935,6	100 000,0	37 786,4	4 000,0	514,6	10 000,0
TT	58 000,0	53 240,6	14 000,0	N	885,0	N
TN	54 760,0	50 000,0	12 434,5	3 000,0	300,0	5 463,8
NR	45 078,8	40 171,6	12 800,0	3 000,0	600,0	8 164,8
ZA	54 171,2	50 000,0	7 656,0	3 000,0	636,8	2 137,0
BB	44 120,0	38 400,0	13 392,6	3 000,0	561,6	9 744,0
PO	53 830,4	50 000,0	13 668,0	4 246,4	693,4	18 230,6
KE	54 700,0	50 000,0	9 512,4	4 711,2	510,6	3 983,8
Veľkosť domácnosti (počet členov)						
1	40 000,0	40 000,0	6 170,6	3 000,0	534,0	N
2	55 289,0	50 000,0	15 893,6	3 000,0	602,2	6 569,8
3	59 958,8	55 556,0	7 178,8	3 000,0	500,0	2 783,0
4	63 640,0	58 000,0	22 600,0	4 000,0	507,0	10 817,6
5 a viac	65 570,8	60 000,0	10 976,0	4 000,0	804,8	7 584,6
Vlastníctvo hlavného bývania						
Výhradný vlastník	55 360,0	50 000,0	9 664,6	3 500,0	554,8	6 411,8
Vlastník s hypotékou	67 969,2	60 000,0	30 000,0	4 000,0	580,0	7 600,0
Nájomník alebo iné	3 000,0	N	30 788,8	3 000,0	500,0	1 489,4
Percentil príjmu						
Menej ako 20	32 615,2	32 966,0	5 042,6	2 040,0	370,0	N
20-39	48 888,4	47 996,5	6 400,0	3 000,0	621,8	N
40-59	50 597,6	50 000,0	10 179,6	3 000,0	459,0	1 982,6
60-79	65 424,0	60 800,0	14 677,9	3 487,2	526,4	10 707,6
80-100	76 413,2	62 000,0	19 280,3	5 000,0	951,0	8 020,4
Percentil čistého bohatstva						
Menej ako 20	5 466,4	11 719,2	N	2 520,0	500,0	N
20-39	30 610,0	30 000,0	4 500,2	2 840,0	380,0	N
40-59	50 200,0	49 304,8	6 826,4	3 000,0	500,0	1 511,0
60-79	71 267,8	65 461,6	9 138,0	3 648,4	737,8	4 448,0
80-100	126 661,4	100 000,0	33 279,3	5 840,0	989,6	20 047,2
Vek referenčnej osoby						
16-34	45 449,8	55 800,0	N	3 240,0	363,0	3 830,4
35-44	62 160,0	60 000,0	12 362,2	4 000,0	561,6	5 378,6
45-54	65 287,8	55 753,6	15 057,8	3 000,0	500,0	9 864,6
55-64	54 478,4	50 000,0	15 000,0	3 017,2	860,0	3 570,6
65-74	50 692,8	50 000,0	10 174,2	3 000,0	588,0	N
75+	33 733,4	33 235,2	4 320,4	2 000,0	389,0	N

Pracovné postavenie referenčnej osoby						
Zamestnanec	61 455,0	57 800,0	14 185,6	3 340,0	500,0	6 865,6
SZČO	70 291,2	59 495,0	33 974,4	5 000,0	904,6	6 368,4
Iné- nepracujúca osoba	27 393,8	28 288,6	N	3 000,0	500,0	N
Dôchodca	45 000,0	44 600,0	6 448,2	3 000,0	500,0	N
Vzdelanie referenčnej osoby						
Základné alebo bez vzdelania	20 000,0	20 000,0	N	N	N	N
Stredoškolské	51 261,6	50 000,0	9 778,4	3 000,0	500,0	5 308,4
Vysokoškolské	71 857,6	64 200,0	23 587,4	5 000,0	611,2	7 219,6
<i>Zdroj: HFCS 2014.</i>						
<i>Poznámka: Deskriptívne štatistiky sú počítané pre premenné s minimálnym počtom pozorovaných hodnôt 20. Ak táto podmienka nie je splnená, príslušná štatistika je označená písmenom N.</i>						

Tabuľka 6 Vlastníctvo finančných aktív podľa regionálnych a demografických charakteristík (%)

	Finančné aktíva	Finančné aktíva						
		Vklady	Podielové fondy	Dlhopisy	Aktie (verejne obchodovateľné)	Peniaze dlžne domácnosti	Dobrovoľné súkr. dôchodcovské programy / životné poistenie	Ostatné finančné aktíva
Slovensko	88,7	88,2	2,0	0,3	2,1	5,4	15,5	3,6
Región								
BA	96,0	95,7	3,4	1,2	7,3	11,7	14,1	4,1
TT	93,6	93,6	0,9	0,1	0,9	7,4	10,2	3,1
TN	94,1	94,1	1,1	0,1	0,9	0,5	13,5	2,0
NR	78,6	78,3	2,4	0,0	0,2	7,9	18,7	3,4
ZA	86,9	86,0	1,3	0,2	3,2	4,3	21,5	2,0
BB	83,0	80,2	3,7	0,0	2,5	1,5	23,7	2,3
PO	89,1	89,1	2,1	0,2	0,4	7,4	8,1	8,9
KE	89,8	89,8	0,7	0,2	1,3	2,5	13,6	2,7
Veľkosť domácnosti (počet členov)								
1	73,7	73,2	1,2	0,1	5,4	4,1	4,8	1,7
2	91,1	90,3	3,5	0,1	2,0	5,3	14,5	4,0
3	96,4	96,4	1,2	0,1	1,0	7,1	21,5	4,3
4	96,7	96,6	2,2	1,0	0,6	6,0	21,0	3,7
5 a viac	91,1	89,5	2,1	0,0	0,0	4,9	20,8	5,3
Vlastníctvo hlavného bývania								
Výhradný vlastník	87,6	87,2	2,1	0,4	2,8	5,1	13,3	3,3
Vlastník s hypotékou	97,6	97,1	1,5	0,0	0,4	7,7	27,2	4,3
Nájomník alebo iné	84,6	83,5	2,0	0,0	0,6	4,6	13,9	4,6
Percentil príjmu								
Menej ako 20	65,2	63,7	1,1	0,0	1,2	3,6	3,7	0,4
20-39	87,1	86,4	0,9	0,0	3,7	4,4	6,8	2,8
40-59	94,8	94,3	1,1	0,2	3,4	4,6	16,7	5,0
60-79	98,0	98,0	1,9	0,1	0,6	7,8	21,6	5,3
80-100	98,6	98,5	5,1	1,0	1,7	6,8	28,9	4,5
Percentil čistého bohatstva								
Menej ako 20	75,7	74,8	0,3	0,0	0,3	4,3	11,1	3,4

20-39	78,9	78,1	0,6	0,0	1,1	2,8	12,5	2,2
40-59	93,1	93,0	2,0	0,0	1,4	3,7	13,2	0,8
60-79	97,5	97,5	1,6	0,0	3,3	5,8	18,5	5,0
80-100	98,3	97,5	5,6	1,2	4,7	10,7	22,3	6,5
Vek referenčnej osoby								
16-34	98,1	98,1	3,9	0,0	0,1	5,9	27,4	5,4
35-44	93,5	93,1	1,1	0,7	1,1	7,9	23,7	3,8
45-54	93,6	93,5	2,6	0,1	0,9	3,5	14,4	3,5
55-64	89,4	88,7	1,7	0,3	3,4	6,1	14,8	4,4
65-74	85,4	83,9	2,7	0,0	4,4	4,0	5,3	2,6
75+	57,2	56,6	0,9	0,0	3,5	3,0	0,7	0,8
Pracovné postavenie referenčnej osoby								
Zamestnanec	97,4	97,2	1,8	0,4	2,8	6,3	20,5	2,6
SZČO	98,9	97,8	4,1	0,2	0,9	8,9	22,8	10,8
Iné- nepracujúca osoba	61,6	61,3	0,9	0,0	0,0	1,2	10,2	5,4
Dôchodca	75,9	75,0	1,9	0,1	2,1	3,6	4,9	1,8
Vzdelanie referenčnej osoby								
Základné alebo bez vzdelania	44,0	44,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
Stredoškolské	86,9	86,3	1,1	0,0	2,0	4,8	14,3	2,9
Vysokoškolské	98,7	98,5	5,7	1,1	2,9	8,3	21,4	6,8
<i>Zdroj: HFCS 2014.</i>								
<i>Poznámka: Deskriptívne štatistiky sú počítané pre premenné s minimálnym počtom pozorovaných hodnôt 20. Ak táto podmienka nie je splnená, príslušná štatistika je označená písmenom N.</i>								

Tabuľka 7 Podiel na celkovej hodnote finančných aktív podľa regionálnych a demografických charakteristík (%)

	Finančné aktíva	Finančné aktíva						
		Vklady	Podielové fondy	Dlhopisy	Akcie (verejne obchodovateľné)	Peniaze dlžné domácnosti	Dobrovoľné súkr. dôchodcovské programy / životné poistenie	Ostatné finančné aktíva
Slovensko	100	71,9	3,3	N	0,5	4,6	17,0	2,5
Región								
BA	100	69,1	N	N	N	5,4	18,8	N
TT	100	79,4	N	N	N	N	N	N
TN	100	80,8	N	N	N	N	13,7	N
NR	100	68,0	N	N	N	N	20,2	N
ZA	100	74,3	N	N	N	N	13,9	N
BB	100	69,6	N	N	N	N	18,5	N
PO	100	61,8	N	N	N	11,4	19,1	5,5
KE	100	80,9	N	N	N	N	14,0	N
Veľkosť domácnosti (počet členov)								
1	100	85,1	N	N	N	2,7	6,7	N
2	100	70,1	5,9	N	N	3,6	15,6	3,4
3	100	71,2	N	N	N	N	21,2	N
4	100	77,7	N	N	N	N	10,3	N
5 a viac	100	56,8	N	N	N	N	31,3	N
Vlastníctvo hlavného bývania								
Výhradný vlastník	100	74,8	3,4	N	0,6	4,7	13,8	2,6
Vlastník s hypotékou	100	59,4	N	N	N	N	30,0	N
Nájomník alebo iné	100	69,1	N	N	N	N	21,7	N
Percentil príjmu								
Menej ako 20	100	83,9	N	N	N	N	N	N
20-39	100	82,0	N	N	N	N	9,2	N
40-59	100	75,1	N	N	N	N	13,1	N
60-79	100	70,2	N	N	N	N	16,3	N
80-100	100	67,7	4,0	N	N	4,1	22,1	1,8
Percentil čistého bohatstva								

Menej ako 20	100	72,8	N	N	N	N	15,6	N
20-39	100	78,9	N	N	N	N	15,1	N
40-59	100	78,2	N	N	N	N	12,6	N
60-79	100	74,2	N	N	N	1,7	16,0	N
80-100	100	68,0	4,2	N	N	6,4	19,0	1,6
Vek referenčnej osoby								
16-34	100	71,6	N	N	N	N	17,6	N
35-44	100	67,2	N	N	N	9,9	19,0	N
45-54	100	72,3	N	N	N	1,8	20,5	N
55-64	100	72,3	N	N	N	4,4	13,2	5,0
65-74	100	76,5	N	N	N	N	N	N
75+	100	87,9	N	N	N	N	N	N
Pracovné postavenie referenčnej osoby								
Zamestnanec	100	68,1	3,5	N	0,4	5,2	20,0	2,8
SZČO	100	76,0	N	N	N	5,8	11,6	3,4
Iné- nepracujúca osoba	100	73,8	N	N	N	N	N	N
Dôchodca	100	79,3	N	N	N	2,1	12,5	N
Vzdelanie referenčnej osoby								
Základné alebo bez vzdelania	100	N	N	N	N	N	N	N
Stredoškolské	100	73,6	2,4	N	0,7	3,1	16,9	3,2
Vysokoškolské	100	69,3	4,6	N	N	6,7	17,3	1,6
<i>Zdroj: HFCS 2014.</i>								
<i>Poznámka: Deskriptívne štatistiky sú počítané pre premenné s minimálnym počtom pozorovaných hodnôt 20. Ak táto podmienka nie je splnená, príslušná štatistika je označená písmenom N.</i>								

Tabuľka 8 Mediánová hodnota finančných aktív podmienená vlastníctvom podľa regionálnych a demografických charakteristík (€)

	Finančné aktíva	Finančné aktíva						
		Vklady	Podielové fondy	Dlhopisy	Akcie (verejne obchodovateľné)	Peniaze dlžne domácnosti	Dobrovoľné súkr. dôchodcovské programy / životné poistenie	Ostatné finančné aktíva
Slovensko	2 552,40	1 843,0	5 751,8	N	368,8	2 020,0	2 747,2	553,4
Región								
BA	3 397,4	2 014,0	N	N	N	2 100,0	3 444,6	N
TT	1 457,4	960,0	N	N	N	N	N	N
TN	2 300,0	1 850,0	N	N	N	N	2 639,0	N
NR	4 079,0	2 232,8	N	N	N	N	3 479,0	N
ZA	2 995,8	2 079,8	N	N	N	N	2 180,0	N
BB	1 605,8	1 000,0	N	N	N	N	1 969,6	N
PO	2 649,0	1 968,4	N	N	N	1 794,0	4 065,4	817,6
KE	2 325,4	1 829,8	N	N	N	N	3 061,4	N
Veľkosť domácnosti (počet členov)								
1	1 896,6	1 565,2	N	N	N	1 000,0	2 271,6	N
2	2 853,2	1 823,6	7 088,4	N	N	2 300,0	3 435,8	1 893,6
3	2 235,8	1 443,6	N	N	N	N	3 160,0	N
4	3 180,4	1 992,0	N	N	N	N	2 353,2	N
5 a viac	3 044,0	2 261,0	N	N	N	N	2 646,0	N
Vlastníctvo hlavného bývania								
Výhradný vlastník	2 920,8	2 050,4	5 592,2	N	337,2	554,8	2 710,8	723,0
Vlastník s hypotékou	2 510,0	1 220,6	N	N	N	580,0	3 045,4	N
Nájomník alebo iné	1438,8	911,6	N	N	N	500,0	2 675,0	N
Percentil príjmu								
Menej ako 20	880,0	820,2	N	N	N	N	N	N
20-39	2 014,4	1 386,0	N	N	N	N	3 826,6	N
40-59	1 974,0	1 200,4	N	N	N	N	1 986,2	N
60-79	3 519,4	2 070,0	N	N	N	N	2 946,2	N
80-100	5 519,4	3 994,8	6423,6	N	N	2 750,0	3 353,4	1 674,8
Percentil čistého bohatstva								
Menej ako 20	800,0	500,0	N	N	N	N	1 691,8	N
20-39	1 319,0	1 000,0	N	N	N	N	1 922,6	N

40-59	2 047,0	1 480,0	N	N	N	N	2 183,4	N
60-79	4 231,2	3 007,0	N	N	N	N	3 538,0	N
80-100	6 362,2	5 000,8	7 853,8	N	466	N	4 235,6	316,2
Vek referenčnej osoby								
16-34	2 150,0	879,8	N	N	N	N	3 830,4	N
35-44	2 946,4	1 665,8	N	N	N	2 700,0	5 378,6	N
45-54	2 973,0	2 120,0	N	N	N	3 000,0	9 875,0	N
55-64	2 587,2	1 762,8	N	N	N	2 100,0	4 394,0	156,2
65-74	2 009,0	1 932,6	N	N	N	N	N	N
75+	2 051,0	2 008,6	N	N	N	N	N	N
Pracovné postavenie referenčnej osoby								
Zamestnanec	2 660,8	1 564,4	1 3250	N	364,2	2 130,0	3 117,6	1 698,2
SZČO	4 431,6	3 223,4	N	N	N	1 136,2	2 131,4	394,0
Iné- nepracujúca osoba	450,0	170,8	N	N	N	N	N	N
Dôchodca	2 018,6	2 000,0	N	N	N	1 000,0	1 773,0	N
Vzdelanie referenčnej osoby								
Základné alebo bez vzdelania	N	N	N	N	N	N	N	N
Stredoškolské	2 016,20	2 027,8	5 339,4	N	500,0	1 611,2	2 327,8	344,6
Vysokoškolské	5 865,20	6 117,6	7024	N	611,2	2 280,0	3 937,6	573,8
<i>Zdroj: HFCS 2014.</i>								
<i>Poznámka: Deskriptívne štatistiky sú počítané pre premenné s minimálnym počtom pozorovaných hodnôt 20. Ak táto podmienka nie je splnená, príslušná štatistika je označená písmenom N.</i>								

Tabuľka 9 Miera účasti na dlhových komponentoch podľa regionálnych a demografických charakteristík (%)

	Celkový dlh	Celkový dlh						
		Hypotekárny dlh	Hypotekárny dlh		Nehypotekárny dlh	Nehypotekárny dlh		
			Hypotéka na HBD	Hypotéka na ostatné nehnuteľnosti		Dlh z úv. limitu/ kontok. úveru	Dlh z kreditnej karty	Ostatný dlh
Slovensko	36,7	16,2	15,2	1,4	25,3	6,1	4,2	20,3
Región								
BA	43,8	20,2	20,2	2,6	31,1	13,6	16,3	16,5
TT	38,8	19,5	19,2	0,3	26,4	7,1	2,2	23,2
TN	31,8	17,4	17,3	0,1	16,3	4,1	0,0	14,0
NR	36,7	13,9	12,9	1,2	28,9	5,2	2,6	24,6
ZA	36,1	15,7	14,5	1,2	25,0	5,3	3,8	20,7
BB	34,7	15,1	11,0	4,2	23,4	4,9	2,2	21,8
PO	39,2	16,3	15,1	1,3	28,5	7,0	3,7	22,5
KE	32,4	12,5	12,3	0,2	21,8	1,6	1,7	19,3
Veľkosť domácnosti (počet členov)								
1	18,3	7,6	7,5	0,3	11,9	1,9	2,4	8,5
2	23,9	11,1	10,8	1,6	15,9	2,6	3,0	13,5
3	45,5	16,7	15,5	1,2	35,1	10,1	7,0	27,1
4	53,6	28,8	25,9	3,0	32,3	9,7	3,7	26,3
5 a viac	55,3	22,5	21,3	1,5	41,4	8,9	6,4	35,1
Vlastníctvo hlavného bývania								
Výhradný vlastník	23,6	1,3	0,0	1,3	22,3	4,7	4,0	18,1
Vlastník s hypotékou	100,0	100,0	100,0	2,6	30,8	11,4	8,5	21,8
Nájomník alebo iné	34,0	0,6	0,0	0,6	34,0	7,4	0,8	29,4
Percentil príjmu								
Menej ako 20	18,7	3,9	3,6	0,5	15,5	1,8	2,9	11,6
20-39	28,0	10,2	9,5	0,8	19,9	2,4	2,1	16,9
40-59	42,3	18,8	18,2	0,9	27,6	6,0	4,3	21,8
60-79	42,7	19,2	17,6	2,4	30,0	8,6	4,2	23,1
80-100	51,9	29,1	27,1	2,5	33,6	11,7	7,8	28,4
Percentil čistého bohatstva								
Menej ako 20	39,9	12,3	12,0	0,4	32,1	6,2	2,3	27,8
20-39	37,6	19,4	18,9	0,5	22,3	3,8	3,3	19,4

40-59	35,6	16,8	15,9	1,6	23,8	5,7	3,9	18,4
60-79	32,6	14,2	13,4	1,1	23,4	6,5	4,5	17,7
80-100	37,8	18,3	15,7	3,5	24,9	8,4	7,3	18,2
Vek referenčnej osoby								
16-34	58,9	33,5	32,6	3,8	32,6	4,5	3,8	29,5
35-44	56,2	32,4	30,6	1,9	33,7	11,4	4,3	26,0
45-54	40,5	16,9	15,9	1,4	28,7	8,0	7,5	23,4
55-64	31,2	5,6	4,8	0,9	28,7	5,1	3,4	22,8
65-74	12,7	1,8	1,1	0,8	10,9	0,8	3,5	8,1
75+	1,9	0,2	0,2	0,0	1,7	0,3	0,3	1,5
Pracovné postavenie referenčnej osoby								
Zamestnanec	48,8	23,1	21,8	1,9	32,6	8,3	6,5	26,3
SZČO	44,9	28,5	26,2	2,9	25,8	9,1	3,9	16,6
Iné- nepracujúca osoba	35,2	6,4	6,4	0,0	30,6	2,1	2,5	27,0
Dôchodca	11,9	1,3	0,9	0,4	10,7	1,9	0,8	9,4
Vzdelanie referenčnej osoby								
Základné alebo bez vzdelania	17,9	0,8	0,8	0,0	17,1	0,0	0,0	17,1
Stredoškolské	37,9	14,8	14,2	1,0	27,8	6,4	4,6	22,5
Vysokoškolské	32,9	22,8	20,1	3,1	15,7	5,2	3,2	11,5
<i>Zdroj: HFCS 2014.</i>								
<i>Poznámka: Deskriptívne štatistiky sú počítané pre premenné s minimálnym počtom pozorovaných hodnôt 20. Ak táto podmienka nie je splnená, príslušná štatistika je označená písmenom N.</i>								

Tabuľka 10 Podiel dlhových komponentov na celkovom dlhu podľa regionálnych a demografických charakteristík (%)

	Celkový dlh	Celkový dlh						
		Hypotekárny dlh	Hypotekárny dlh		Nehypotekárny dlh	Nehypotekárny dlh		
			Hypotéka na HBD	Hypotéka na ostatné nehnuteľnosti		Dlh z úv. limitu/ kontok. úveru	Dlh z kreditnej karty	Ostatný dlh
Slovensko	100	82,4	74,2	8,2	17,6	1,1	0,9	15,7
Región								
BA	100	90,6	81,6	N	9,4	0,5	2,6	6,3
TT	100	82,9	80,8	N	17,1	N	N	15,8
TN	100	88,6	86,8	N	11,4	N	N	11,2
NR	100	72,5	60,2	N	27,5	N	N	26,1
ZA	100	83,1	73,0	N	16,9	N	N	15,6
BB	100	80,4	58,2	N	19,6	N	N	15,5
PO	100	72,0	71,2	N	28,0	N	N	26,5
KE	100	76,9	75,2	N	23,1	N	N	22,4
Veľkosť domácnosti (počet členov)								
1	100	87,3	79,9	N	12,7	N	N	8,3
2	100	86,1	76,5	N	13,9	0,5	N	13,0
3	100	81,3	73,6	N	18,7	2,4	N	16,1
4	100	84,2	75,2	N	15,8	0,5	N	14,9
5 a viac	100	75,3	68,3	N	24,7	N	N	22,8
Vlastníctvo hlavného bývania								
Výhradný vlastník	100	34,1	N	34,1	65,9	2,1	4,2	59,6
Vlastník s hypotékou	100	95,5	92,6	N	4,5	0,2	N	4,0
Nájomník alebo iné	100	N	N	N	84,5	10,9	N	73,3
Percentil príjmu								
Menej ako 20	100	N	N	N	35,6	N	N	20,7
20-39	100	81,0	72,8	N	19,0	N	N	18,1
40-59	100	85,1	81,8	N	14,9	0,8	N	13,9
60-79	100	84,3	75,4	N	15,7	1,5	N	13,7
80-100	100	81,1	70,5	N	18,9	1,1	N	17,2
Percentil čistého bohatstva								
Menej ako 20	100	72,2	68,1	N	27,8	0,9	N	26,1
20-39	100	89,6	88,2	N	10,4	N	N	9,9

40-59	100	84,2	73,4	N	15,8	N	N	12,4
60-79	100	81,1	74,2	N	18,9	N	N	17,2
80-100	100	83,3	67,3	N	16,7	2,1	N	14,2
Vek referenčnej osoby								
16-34	100	92,3	82,8	N	5,64	N	N	7,3
35-44	100	85,8	81,1	N	10,60	0,6	N	13,2
45-54	100	76,0	68,1	N	21,57	0,7	1,30	22,4
55-64	100	56,2	41,2	N	35,85	7,1	N	36,1
65-74	100	N	N	N	55,44	N	N	32,8
75+	100	N	N	N	N	N	N	N
Pracovné postavenie referenčnej osoby								
Zamestnanec	100	83,5	77,6	N	16,5	0,6	1,0	14,9
SZČO	100	86,3	71,9	N	13,7	N	N	10,6
Iné- nepracujúca osoba	100	N	N	N	34,4	N	N	32,1
Dôchodca	100	N	N	N	54,0	N	N	51,4
Vzdelanie referenčnej osoby								
Základné alebo bez vzdelania	100	N	N	N	N	N	N	N
Stredoškolské	100	79,2	72,4	N	20,8	1,3	1,2	18,4
Vysokoškolské	100	90,9	78,9	N	9,1	N	N	8,4
<i>Zdroj: HFCS 2014.</i>								
<i>Poznámka: Deskriptívne štatistiky sú počítané pre premenné s minimálnym počtom pozorovaných hodnôt 20. Ak táto podmienka nie je splnená, príslušná štatistika je označená písmenom N.</i>								

Tabuľka 11 Mediánová hodnota dlhových komponentov podmienená účasťou na dlhovom komponente podľa regionálnych a demografických charakteristík (€)

	Celkový dlh	Celkový dlh						
		Hypotekárny dlh	Hypotekárny dlh		Nehypotekárny dlh	Nehypotekárny dlh		
			Hypotéka na HBD	Hypotéka na ostatné nehnuteľnosti		Dlh z úv. limitu/kontok. úveru	Dlh z kreditnej karty	Ostatný dlh
Slovensko	6 000,0	21 364,4	20 953,8	37 500,0	1 600,8	400,0	332,0	2 415,6
Región								
BA	6 560,0	32 750,8	32 292,4	N	1 199,8	220,0	300,0	2 000,0
TT	8 577,4	13 615,6	13 615,6	N	1 812,8	N	N	1 631,2
TN	11 781,2	29 062,6	28 262,6	N	1 234,2	N	N	2 100,0
NR	4 147,8	20 563,4	19 012,4	N	1 132,0	N	N	1 683,8
ZA	6 748,0	21 600,0	21 174,0	N	1 500,0	N	N	2 512,0
BB	3 202,2	21 600,0	20 547,2	N	1 000,0	N	N	1 000,0
PO	5 020,0	15 280,4	17 469,8	N	3 168,4	N	N	3 601,6
KE	5 000,0	18 971,8	18 971,8	N	2 963,6	N	N	4 287,6
Veľkosť domácnosti (počet členov)								
1	3 648,6	24 692,0	24 692,0	N	984,0	N	N	952,0
2	5 000,0	22 200,0	20 484,6	N	1 494,4	550,0	N	1 940,0
3	5 720,0	25 860,6	24 511,8	N	1 270,8	300,0	N	2 469,4
4	8 300,0	15 986,0	15 496,6	N	1 807,2	360,0	N	2 785,2
5 a viac	5 795,4	21 335,2	21 335,2	N	2 779,6	N	N	3 500,0
Vlastníctvo hlavného bývania								
Výhradný vlastník	1 612,0	37 500,0	N	37 500,0	1 458,6	300,0	300,0	1 845,2
Vlastník s hypotékou	23 003,8	21 238,2	20 953,8	N	2 635,6	410,0	N	4 824,6
Nájomník alebo iné	1 500,0	N	N	N	1 500,0	500,0	N	2 238,0
Percentil príjmu								
Menej ako 20	1 000,0	N	N	N	773	N	N	680,0
20-39	3 430,0	20 264,8	19 624,8	N	1 103,2	N	N	1 249,0
40-59	7 197,0	26 219,8	25 179,2	N	1 744,0	480,0	N	2 346,0
60-79	6 621,6	20 400,0	20 400,0	N	1 240,0	320,0	N	1 840,0
80-100	10 377,6	20 880,0	20 039,4	N	4 435,6	340,0	N	5 000,0
Percentil čistého bohatstva								
Menej ako 20	3 653,4	28 643,8	27 803,8	N	1 572,0	484,0	N	2 000,0
20-39	5 810,0	21 562,0	21 849,2	N	1 279,4	N	N	1 905,6
40-59	5 780,0	17 516,6	16 600,0	N	1 502,6	N	N	1 520,0
60-79	5 000,0	17 898,6	17 898,6	N	1 537,4	N	N	2 811,8

80-100	8 480,0	25 796,4	22 127,8	N	2 897,8	260,0	N	4 400,0
Vek referenčnej osoby								
16-34	9 800,0	30 792,0	30 272,4	N	1 778,6	N	N	2 096,4
35-44	11 640,4	20 941,6	20 941,6	N	1 570,0	400,0	N	3 269,4
45-54	5 084,0	14 671,2	14 120,6	N	1 906,4	220,0	200,0	2 800,0
55-64	1 669,8	19 539,2	17 326,0	N	1 540,0	560,0	N	1 976,8
65-74	2 633,4	N	N	N	1 200,0	N	N	540,0
75+	N	N	N	N	N	N	N	N
Pracovné postavenie referenčnej osoby								
Zamestnanec	7 765,0	22 077,4	21 536,6	N	2 270,8	390,0	300,0	3 000,0
SZČO	10 675,4	18 440,0	16 828,4	N	1 306,2	N	N	3 082,4
Iné- nepracujúca osoba	1 000,0	N	N	N	832,2	N	N	746,8
Dôchodca	1 041,6	N	N	N	856,4	N	N	972,8
Vzdelanie referenčnej osoby								
Základné alebo bez vzdelania	N	N	N	N	N	N	N	N
Stredoškolské	5 000,0	20 696,6	20 400,0	N	1 606,2	400,0	300,0	2 419,2
Vysokoškolské	15 588,6	21 977,0	21 002,2	N	1 600,0	N	N	2 400,0
<i>Zdroj: HFCS 2014.</i>								
<i>Poznámka: Deskriptívne štatistiky sú počítané pre premenné s minimálnym počtom pozorovaných hodnôt 20. Ak táto podmienka nie je splnená, príslušná štatistika je označená písmenom N.</i>								

Tabuľka 12 Ukazovatele dlhového bremena a finančnej zraniteľnosti podľa regionálnych a demografických charakteristík (%)

	Podiel dlhu k aktívam	Podiel dlhu k príjmu	Podiel dlhovej služby k príjmu	Podiel hypotekárnej dlhovej služby k príjmu	Podiel pôžičky k hodnote HBD	Podiel čistých likvidných aktív k príjmu
Slovensko	12,6	42,0	11,1	13,7	34,6	7,8
Región						
BA	10,7	37,2	10,2	11,6	36,5	13,0
TT	17,6	40,1	10,9	13,6	29,1	4,4
TN	17,8	70,5	12,9	16,6	34,7	9,4
NR	13,3	37,6	13,2	17,0	51,3	4,8
ZA	19,5	40,2	8,8	15,1	37,8	9,7
BB	13,7	48,7	12,7	15,4	57,7	5,0
PO	10,2	47,3	10,4	10,3	24,0	8,9
KE	12,2	28,4	10,3	12,7	24,7	9,4
Veľkosť domácnosti (počet členov)						
1	19,1	84,9	18,6	19,1	10,6	10,0
2	9,1	43,6	14,0	18,4	11,9	11,4
3	11,7	38,7	10,3	12,8	7,4	5,1
4	12,5	44,9	10,4	12,7	9,5	7,5
5 a viac	11,6	25,1	8,5	9,7	7,2	4,9
Vlastníctvo hlavného bývania						
Výhradný vlastník	3,1	14,0	7,0	12,4	N	10,9
Vlastník s hypotékou	27,8	119,7	15,3	13,8	34,6	5,0
Nájomník alebo iné	61,2	19,9	11,0	N	N	1,9
Percentil príjmu						
Menej ako 20	10,9	56,0	27,6	N	N	1,4
20-39	15,4	50,3	17,9	25,3	38,8	10,4
40-59	18,7	54,4	12,9	16,5	56,9	5,6
60-79	10,0	33,6	10,1	14,4	31,4	8,4
80-100	10,9	35,9	7,7	7,4	29,1	10,9
Percentil čistého bohatstva						
Menej ako 20	77,6	44,4	14,5	17,7	85,8	0,3
20-39	15,9	49,2	10,6	14,7	45,8	3,9
40-59	10,8	42,9	10,7	13,0	33,0	10,3
60-79	6,5	27,3	8,7	12,7	23,3	17,3
80-100	5,9	40,2	10,3	11,2	19,1	21,9
Vek referenčnej osoby						
16-34	23,2	70,4	14,3	17,8	63,3	5,4
35-44	20,0	64,6	12,4	13,0	32,1	6,7
45-54	8,0	28,8	7,9	10,4	25,6	6,6
55-64	4,0	14,1	10,0	11,6	28,0	7,5

65-74	10,3	42,9	11,1	N	N	18,7
75+	N	N	N	N	N	5,9
Pracovné postavenie referenčnej osoby						
Zamestnanec	14,3	47,2	12,3	15,4	38,4	7,3
SZČO	12,3	48,1	9,5	9,1	25,5	13,7
Iné- nepracujúca osoba	17,1	21,3	8,3	N	N	0,00
Dôchodca	3,4	17,4	10,9	N	N	12,2
Vzdelanie referenčnej osoby						
Základné alebo bez vzdelania	N	N	N	N	N	N
Stredoškolské	11,6	34,4	11,1	13,6	36,2	36,16
Vysokoškolské	18,1	82,3	11,2	13,3	31,0	30,96
<i>Zdroj: HFCS 2014.</i>						
<i>Poznámka: Deskriptívne štatistiky sú počítané pre premenné s minimálnym počtom pozorovaných hodnôt 20. Ak táto podmienka nie je splnená, príslušná štatistika je označená písmenom N.</i>						

Tabuľka 13 Čisté bohatstvo podľa regionálnych a demografických charakteristík

	Medián (€)	Priemer (€)	Podiel na celkovom čistom bohatstve (%)	Podiel domácností (%)
Slovensko	50 316,0	66 046,9	100,0	100,0
Región				
BA	81 984,8	94 595,0	19,4	13,5
TT	46 958,6	51 273,7	8,0	10,3
TN	51 148,2	68 634,7	11,7	11,2
NR	43 402,0	62 189,0	12,5	13,3
ZA	49 032,4	60 565,4	10,8	11,8
BB	40 257,8	60 427,3	11,8	12,9
PO	51 818,0	67 282,7	13,0	12,8
KE	52 102,0	59 618,6	12,7	14,1
Veľkosť domácnosti (počet členov)				
1	36 114,6	43 052,6	16,7	25,7
2	56 544,0	73 204,7	24,2	21,9
3	54 730,2	68 838,4	20,3	19,5
4	61 257,0	81 278,6	23,0	18,7
5 a viac	59 558,8	72 642,8	15,7	14,3
Vlastníctvo hlavného bývania				
Výhradný vlastník	59 713,0	76 797,2	81,6	70,2
Vlastník s hypotékou	49 184,0	71 521,8	16,4	15,2
Nájomník alebo iné	2 743,0	8 765,1	1,9	14,6
Percentil príjmu				
Menej ako 20	29 758,8	35 305,2	10,7	20,1
20-39	43 958,2	51 433,6	15,5	19,9
40-59	44 132,4	55 194,9	16,7	20,0
60-79	65 320,8	73 469,1	22,2	20,0
80-100	82 023,8	115 069,1	34,8	20,0
Percentil čistého bohatstva				
Menej ako 20	3 519,6	4 438,3	1,3	20,0
20-39	30 986,4	30 340,6	9,2	20,0
40-59	50 350,6	50 681,9	15,3	20,0
60-79	74 822,2	75 583,8	22,9	20,0
80-100	131 858,4	169 534,3	51,3	20,0
Vek referenčnej osoby				
16-34	31 114,7	45 849,2	6,8	9,8
35-44	51 657,6	63 113,9	23,6	24,7
45-54	64 129,0	85 565,8	26,1	20,1
55-64	56 173,0	70 753,7	23,4	21,8

65-74	49 629,8	64 739,2	14,5	14,8
75+	32 737,4	42 609,3	5,6	8,7
Pracovné postavenie referenčnej osoby				
Zamestnanec	55 764,6	69 490,3	54,1	51,4
SZČO	70 544,2	104 803,0	19,5	12,3
Iné- nepracujúca osoba	18 737,8	27 411,9	3,2	7,6
Dôchodca	43 266,0	53 560,2	23,3	28,7
Vzdelanie referenčnej osoby				
Základné alebo bez vzdelania	18 860,0	21 979,0	0,4	1,2
Stredoškolské	46 694,4	57 323,2	68,9	79,3
Vysokoškolské	74 068,2	104 232,7	30,8	19,5
<i>Zdroj: HFCS 2014.</i>				
<i>Poznámka: Deskriptívne štatistiky sú počítané pre premenné s minimálnym počtom pozorovaných hodnôt 20. Ak táto podmienka nie je splnená, príslušná štatistika je označená písmenom N.</i>				

Tabuľka 14 Čisté bohatstvo podľa vlastníctva bývania

	Medián (€)		Priemer (€)		Podiel vlastníkov bývania (%)
	Bývanie vo vlastníctve	Iné ako vlastné bývanie	Bývanie vo vlastníctve	Iné ako vlastné bývanie	
Slovensko	57 638,8	2 743,0	75 859,0	8 765,15	85,38
Región					
BA	99 598,8	3 612,4	112 961,2	7 947,7	82,5
TT	59 700,0	420,6	63 090,0	2 111,4	80,6
TN	56 151,0	950,0	80 001,5	1 904,9	85,5
NR	49 299,4	1 517,4	71 115,2	6 686,5	86,2
ZA	58 155,2	2 699,8	68 259,8	5 755,2	87,7
BB	42 329,6	500,0	64 635,4	28 156,9	88,5
PO	57 747,8	4 556,2	76 444, 8	11 082,9	86,0
KE	56 287,6	3 350,4	68 108,1	9 540,2	85,5
<i>Zdroj: HFCS 2014.</i>					
<i>Poznámka: Deskriptívne štatistiky sú počítané pre premenné s minimálnym počtom pozorovaných hodnôt 20. Ak táto podmienka nie je splnená, príslušná štatistika je označená písmenom N.</i>					

Tabuľka 15 Príjem domácností podľa regionálnych a demografických charakteristík

	Medián (€)	Priemer (€)	Podiel na celkovom príjme (%)	Podiel domácností (%)
Slovensko	13 132,6	15 424,8	100,0	100,0
Región				
BA	14 550,6	16 065,6	14,1	13,6
TT	14 239,6	15 547,7	10,4	10,3
TN	13 418,2	15 642,8	11,4	11,2
NR	12 390,6	15 073,5	13,0	13,3
ZA	12 549,4	14 846,4	11,3	11,8
BB	11 005,2	15 604,2	13,1	12,9
PO	12 759,8	15 160,2	12,6	12,8
KE	13 520,6	15 436,8	14,1	14,1
Veľkosť domácnosti (počet členov)				
1	4 926,4	6 357,9	10,6	25,7
2	10 813,0	12 802,0	18,1	21,9
3	16 876,2	19 268,3	24,3	19,5
4	19 080,4	21 351,4	25,9	18,7
5 a viac	20 299,4	22 724,4	21,0	14,3
Vlastníctvo hlavného bývania				
Výhradný vlastník	12 608,8	15 254,3	69,4	70,2
Vlastník s hypotékou	17 894,4	19 917,6	19,6	15,2
Nájomník alebo iné	10 398,4	11 577,8	11,0	14,6
Percentil príjmu				
Menej ako 20	3 925,8	3 332,7	4,3	20,1
20-39	8 288,0	8 052,3	10,4	19,9
40-59	13 164,0	13 163,1	17,1	20,0
60-79	18 570,0	18 624,9	24,1	20,0
80-100	28 801,4	34 034,2	44,0	20,0
Percentil čistého bohatstva				
Menej ako 20	9 560,8	10 382,8	13,5	20,0
20-39	9 229,2	11 590,4	15,1	20,0
40-59	11 554,4	13 287,7	17,2	20,0
60-79	17 236,0	17 617,7	22,8	20,0
80-100	19 871,0	24 277,0	31,4	20,0
Vek referenčnej osoby				
16-34	13 727,0	14 760,8	9,4	9,8
35-44	17 120,0	17 946,1	28,7	24,7
45-54	18 401,4	21 340,1	27,8	20,1
55-64	13 665,2	15 531,5	22,0	21,8
65-74	6 804,8	9 056,1	8,7	14,8
75+	4 984,6	5 913,8	3,4	8,7

Pracovné postavenie referenčnej osoby				
Zamestnanec	16 779,6	18 127,4	60,4	51,4
SZČO	19 022,8	25 059,1	19,9	12,3
Iné- nepracujúca osoba	5 425,8	7 735,5	3,8	7,6
Dôchodca	6 146,60	8 512,1	15,9	28,7
Vzdelanie referenčnej osoby				
Základné alebo bez vzdelania	4 947,4	7 180,9	0,6	1,2
Stredoškolské	11 987,2	13 592,7	69,9	79,3
Vysokoškolské	18 874,8	23 381,5	29,5	19,5
<i>Zdroj: HFCS 2014.</i>				
<i>Poznámka: Deskriptívne štatistiky sú počítané pre premenné s minimálnym počtom pozorovaných hodnôt 20. Ak táto podmienka nie je splnená príslušná štatistika je označená písmenom N.</i>				

Tabuľka 16 Výskyt a podiel príjmov z prenájmu a finančných investícií podľa regionálnych a demografických charakteristík

	Podiel domácností s danou kategóriou príjmov (%)	Priemerný podiel danej príjmovej zložky na celkovom príjme (% iba u domácností s daným príjmom)	
		Príjem z prenájmu nehnuteľností	Príjem z finančných investícií
Slovensko	4,2	18,3	6,0
Región			
BA	4,8	10,5	N
TT	0,8	16,0	N
TN	2,6	24,0	N
NR	4,8	9,5	N
ZA	5,4	26,1	N
BB	9,0	27,7	4,7
PO	1,7	18,5	N
KE	3,4	16,1	N
Veľkosť domácnosti (počet členov)			
1	4,0	14,4	N
2	3,3	18,9	3,8
3	3,5	20,2	N
4	4,7	18,4	N
5 a viac	6,0	22,0	N
Vlastníctvo hlavného bývania			
Výhradný vlastník	4,9	21,1	5,3
Vlastník s hypotékou	2,1	12,2	N
Nájomník alebo iné	2,7	11,7	N
Percentil príjmu			
Menej ako 20	2,1	11,1	N
20-39	2,6	15,7	N
40-59	4,9	15,1	N
60-79	3,2	20,5	N
80-100	8,1	29,4	8,2
Percentil čistého bohatstva			
Menej ako 20	0,9	8,7	N
20-39	2,0	13,7	N
40-59	3,7	16,6	N
60-79	4,3	22,1	N
80-100	9,8	30,7	7,1
Vek referenčnej osoby			

16-34	1,5	12,0	N	N
35-44	4,6	18,6	N	5,6
45-54	4,9	19,0	7,1	3,4
55-64	6,3	18,8	3,8	20,
65-74	2,2	20,4	N	3,6
75+	2,5	18,7	N	4,4
Pracovné postavenie referenčnej osoby				
Zamestnanec	4,3	17,5	4,6	1,3
SZČO	6,5	25,9	7,7	12,5
Iné- nepracujúca osoba	4,3	9,6	N	N
Dôchodca	2,9	19,0	8,4	3,4
Vzdelanie referenčnej osoby				
Základné alebo bez vzdelania	0,0	0,0	N	N
Stredoškolské	3,2	0,0	3,0	3,3
Vysokoškolské	8,4	0,0	10,6	5,8
<i>Zdroj: HFCS 2014.</i>				
<i>Poznámka: Deskriptívne štatistiky sú počítané pre premenné s minimálnym počtom pozorovaných hodnôt 20. Ak táto podmienka nie je splnená, príslušná štatistika je označená písmenom N.</i>				

**Tabuľka 17 Spotreba potravín podľa
regionálnych a demografických charakteristík**

	Medián (€)	Priemer (€)	Priemerný podiel na príjme (%)
Slovensko	3 720,0	4 024,9	31,2
Región			
BA	4 800,0	4 572,3	32,4
TT	3 900,0	4 051,6	30,3
TN	3 960,0	4 020,8	30,5
NR	3 120,0	3 741,6	29,9
ZA	3 840,0	4 293,3	34,4
BB	3 480,0	3 739,8	31,5
PO	3 804,0	4 158,3	32,1
KE	3 357,6	3 665,8	28,9
Veľkosť domácnosti (počet členov)			
1	1 812,0	2 096,9	36,6
2	3 504,0	3 612,2	31,3
3	4 320,0	4 605,6	29,0
4	5 160,0	5 317,1	29,1
5 a viac	5 640,0	5 635,4	27,9
Vlastníctvo hlavného bývania			
Výhradný vlastník	3 624,0	4 002,9	31,8
Vlastník s hypotékou	4 200,0	4 657,6	26,4
Nájomník alebo iné	3 240,0	3 473,1	33,5
Percentil príjmu			
Menej ako 20	1 778,4	1 949,7	43,6
20-39	2 688,0	2 945,5	36,8
40-59	4 008,0	4 145,0	31,6
60-79	4 800,0	4 959,4	26,7
80-100	6 000,0	6 136,7	20,2
Percentil čistého bohatstva			
Menej ako 20	3 000,0	3 223,8	35,0
20-39	3 009,6	3 397,8	33,8
40-59	3 590,4	3 747,2	31,9
60-79	4 401,6	4 534,5	28,7
80-100	4 992,0	5 226,2	27,1
Vek referenčnej osoby			
16-34	3 960,0	4 031,9	30,4
35-44	4 368,0	4 659,8	30,8
45-54	4 800,0	4 871,1	28,3
55-64	3 612,0	3 956,1	29,8
65-74	2 484,0	2 908,5	35,8

75+	1 965,6	2 330,5	35,7
Pracovné postavenie referenčnej osoby			
Zamestnanec	4 320,0	4 602,2	29,0
SZČO	4 584,0	5 075,0	25,1
Iné- nepracujúca osoba	2 412,0	2 765,3	42,4
Dôchodca	2 452,8	2 876,9	35,3
Vzdelanie referenčnej osoby			
Základné alebo bez vzdelania	1 812,0	2 819,6	42,3
Stredoškolské	3 600,0	3 870,8	32,5
Vysokoškolské	4 800,0	4 725,0	25,5
<i>Zdroj: HFCS 2014.</i>			
<i>Poznámka: Deskriptívne štatistiky sú počítané pre premenné s minimálnym počtom pozorovaných hodnôt 20. Ak táto podmienka nie je splnená, príslušná štatistika je označená písmenom N.</i>			

Tabuľka 18 Tvorba úspor podľa regionálnych a demografických charakteristík				
	Medián (€)	Priemer (€)	Priemerná miera úspor (%)	Distribúcia úspor (%)
Slovensko	55,2	135,5	9,57	100,00
Región				
BA	60,0	132,8	10,53	13,69
TT	50,0	129,7	9,91	10,17
TN	100,0	159,8	11,93	13,64
NR	50,0	90,4	7,14	9,15
ZA	50,0	144,4	10,48	12,95
BB	44,0	98,8	7,96	9,71
PO	80,0	177,2	11,03	17,25
KE	54,0	125,2	9,64	13,44
Veľkosť domácnosti (počet členov)				
1	20,0	57,2	8,95	11,16
2	80,0	123,2	11,09	20,48
3	70,0	138,7	9,22	20,54
4	100,0	188,5	10,25	26,85
5 a viac	100,0	193,0	9,35	20,97
Vlastníctvo hlavného bývania				
Výhradný vlastník	60,0	140,7	10,53	75,11
Vlastník s hypotékou	60,0	134,7	8,36	15,56
Nájomník alebo iné	28,0	83,8	7,63	9,32
Percentil príjmu				
Menej ako 20	11,0	33,4	6,08	5,09
20-39	45,0	63,1	8,51	9,59
40-59	51,0	98,1	9,02	15,03
60-79	100,0	146,9	11,28	22,85
80-100	202,0	316,3	14,07	47,44
Percentil čistého bohatstva				
Menej ako 20	10,0	62,7	6,27	9,10
20-39	40,0	73,6	7,50	11,40
40-59	50,0	108,8	8,92	15,52
60-79	100,0	170,7	12,82	27,97
80-100	147,0	242,0	13,21	34,97
Vek referenčnej osoby				
16-34	50,0	106,4	8,52	6,52
35-44	51,0	133,9	8,40	23,61
45-54	100,0	159,6	8,86	24,47
55-64	72,0	155,2	11,45	27,50
65-74	50,0	106,3	10,52	12,22
75+	50,0	72,0	11,08	5,69

Pracovné postavenie referenčnej osoby				
Zamestnanec	90,0	156,6	10,22	60,96
SZČO	100,0	185,4	11,00	17,36
Iné- nepracujúca osoba	0,0	40,8	3,68	2,36
Dôchodca	50,0	87,8	10,06	19,32
Vzdelanie referenčnej osoby				
Základné alebo bez vzdelania	20,0	52,7	7,98	0,45
Stredoškolské	50,0	111,9	9,24	67,57
Vysokoškolské	100,0	215,4	12,02	31,98
<i>Zdroj: HFCS 2014.</i>				
<i>Poznámka: Deskriptívne štatistiky sú počítané pre premenné s minimálnym počtom pozorovaných hodnôt 20. Ak táto podmienka nie je splnená, príslušná štatistika je označená písmenom N.</i>				

Tabuľka 19 Úverové obmedzenia podľa regionálnych a demografických charakteristík

	Požiadali o úver Počas posledných troch rokov (%)	Nepožiadali o úver z dôvodu vnímaného úverového obmedzenia (%)	Úver zamietnutý alebo znížený (u domácností ktoré oň požiadali počas posledných troch rokov) (%)	Domácnosti s úverovým obmedzením (%)
Slovensko	18,4	6,8	28,2	10,0
Región				
BA	28,4	14,8	40,5	21,5
TT	21,0	2,9	19,8	7,1
TN	21,9	4,3	19,1	7,9
NR	14,6	4,3	17,0	5,1
ZA	16,8	4,9	41,1	9,3
BB	16,2	4,3	21,5	5,7
PO	16,9	11,6	37,1	14,7
KE	12,0	5,7	19,4	7,4
Veľkosť domácnosti (počet členov)				
1	11,6	6,9	23,7	8,4
2	12,2	4,1	46,3	8,0
3	23,4	7,8	28,2	10,0
4	24,6	4,8	25,1	10,1
5 a viac	24,8	11,9	22,6	15,5
Vlastníctvo hlavného bývania				
Výhradný vlastník	10,4	4,0	20,2	5,1
Vlastník s hypotékou	57,3	6,5	28,8	20,2
Nájomník alebo iné	16,3	20,6	50,8	22,8
Percentil príjmu				
Menej ako 20	7,8	4,9	24,7	5,4
20-39	15,1	8,1	20,7	9,4
40-59	20,2	9,7	39,0	13,1
60-79	20,2	8,1	28,3	12,2
80-100	28,4	3,1	25,6	9,8
Percentil čistého bohatstva				
Menej ako 20	22,4	17,6	42,5	20,4
20-39	15,6	3,3	24,0	5,7
40-59	18,0	4,8	26,0	9,2
60-79	13,2	4,3	28,8	6,8
80-100	22,6	3,9	18,3	7,7
Vek referenčnej osoby				

16-34	36,3	12,2	27,3	20,8
35-44	26,7	10,6	27,9	15,3
45-54	16,2	4,5	24,6	7,6
55-64	17,3	7,2	35,8	9,2
65-74	6,8	2,9	18,6	3,8
75+	1,9	0,4	21,1	0,4
Pracovné postavenie referenčnej osoby				
Zamestnanec	25,3	8,3	24,5	12,7
SZČO	19,2	4,9	28,4	9,0
Iné- nepracujúca osoba	19,4	15,5	61,1	18,0
Dôchodca	5,3	2,6	28,0	3,3
Vzdelanie referenčnej osoby				
Základné alebo bez vzdelania	7,5	6,7	99,1	7,5
Stredoškolské	19,3	7,0	29,2	10,3
Vysokoškolské	15,0	5,9	21,3	8,7
<i>Zdroj: HFCS 2014.</i>				
<i>Poznámka: Deskriptívne štatistiky sú počítané pre premenné s minimálnym počtom pozorovaných hodnôt 20. Ak táto podmienka nie je splnená, príslušná štatistika je označená písmenom N.</i>				

PRÍLOHA 3: PODROBNOSTI PRIESKUMU

Zisťovanie HFCS bolo realizované osobnými rozhovormi v obydliach respondentov, odpovede respondentov opytovateľa zaznamenávali elektronicky metódou CAPI (Computer Assisted Personal Interviewing). Rozhovor trval v priemere jednu hodinu, dĺžka rozhovoru závisela od počtu členov rodiny a rozsahu vlastnených reálnych a finančných aktív a záväzkov domácnosti.

Použitý bol dotazník HFCS, ktorý sa používa v harmonizovanej forme vo všetkých krajinách, kde sa tento prieskum realizoval. Prvá časť dotazníka je zameraná na domácnosť ako celok. Otázky v tomto okruhu sa týkali vlastníctva reálnych aktív, najmä nehnuteľností a ich financovania, ostatných záväzkov, úverových prekážok, podnikania, finančných aktív, medzigeneračných prevodov a darov, spotreby a úspor. Otázky v druhej časti dotazníka smerovali na jednotlivých členov domácnosti. Týkali sa demografických informácií (vek, pohlavie, vzdelanie, národnosť, rodinný stav, vzťah k ostatným členom domácnosti), typu zamestnania, príjmu, budúcich dôchodkových nárokov a poisťných zmlúv. Pred realizáciou zisťovania bol dotazník Štatistickým úradom SR podrobený kognitívnemu testovaniu, aby sa zabezpečila jeho čo najvyššia zrozumiteľnosť pre respondentov.

Domácnosti boli vyberané pravdepodobnostným výberom tak, aby bola vzorka domácností reprezentatívna nielen na úrovni celej krajiny, ale aj na regionálnej úrovni. Populácia SR bola stratifikovaná podľa regiónov a výšky príjmu (vysoký / štandardný / nízky príjem). V primárnej (hrubej) vzorke bol zahrnutý päťnásobne vyšší podiel domácností s vysokým príjmom a dvojnásobne vyšší podiel domácností s nízkym príjmom z dôvodu nižšej miery odozvy týchto domácností a taktiež možnosti presnejšieho odhadu rozdelenia príjmov a bohatstva.

Po ukončení práce v teréne boli údaje následne editované, čím sa z nich odstránili chyby a nekonzistencie. Domácnostiam boli priradené váhy nakalibrované na celkovú populáciu v jednotlivých krajoch Slovenska na základe parametrov získaných z Cenzu 2011, konkrétne podľa:

- počtu domácností s 1, 2, 3, 4 a 5 a viac členmi v každom kraji,
- počtu mužov a žien v rôznych vekových skupinách v každom kraji,
- rozdelenia obyvateľstva podľa ekonomickej aktivity, t.j. počtu zamestnaných, podnikateľov, nezamestnaných a dôchodcov v každom kraji.

Kalibráciu previedol ŠÚ SR pomocou svojho vlastného softvéru CALIB.

Chýbajúce hodnoty dôležitých premenných boli imputované pomocou pokročilých štatistických metód tak, aby ostala zachovaná pôvodná štruktúra dát a vzájomné distribučné vlastnosti všetkých premenných. Na imputáciu chýbajúcich hodnôt NBS vyvinula program MeDaMi (Meta Data Multiple Imputation), ktorý pri výbere vhodných imputačných modelov používa Bayesovské informačné kritérium (BIC). Slovenské údaje boli validované ECB v júni 2015.

PRÍLOHA 4: DEFINÍCIA ZÁKLADNÝCH PREMENNÝCH

Čisté bohatstvo sa definuje ako rozdiel medzi celkovými (hrubými) aktívami a celkovými pasívami. Celkové aktíva pozostávajú z reálnych a finančných aktív.

Reálne aktíva zahŕňajú hodnotu hlavného bývania domácnosti (pre vlastníkov), hodnotu ostatného nehnuteľného majetku, hodnotu dopravných prostriedkov (áut a iných dopravných prostriedkov, ako lodí, lietadiel a motoriek), hodnotu cenností, hodnotu rodinného podnikania (samostatnej zárobkovej činnosti členov domácnosti).

Finančné aktíva pozostávajú z vkladov (na bežných a sporiacich účtoch), investícií do podielových fondov, dlhopisov, investícií do súkromného podnikania iného ako samostatne zárobková činnosť, verejne obchodovateľných akcií, riadených investičných účtov, peňazí dlžných domácnostiam zo súkromných pôžičiek, ostatných finančných aktív: opcií, futurít, indexových certifikátov, vzácných kovov, nájomných zmlúv na ropu a zemný plyn, budúcich výnosov z nevysporiadaných súdnych sporov alebo majetku, licenčných poplatkov, autorských honorárov, tantiém alebo akýchkoľvek iných finančných aktív, súkromných dôchodkových plánov a životných poisťiek. Aktuálna hodnota štátnych a zamestnaneckých penzijných plánov nie je nezahrnutá do finančných aktív.

Celkové pasíva (dlh) pozostávajú z nesplatenej časti hypoték na hlavné bývanie domácnosti a iných nehnuteľností, nesplateného dlhu na kreditných kartách, debetných zostatkov na účtoch a kontokorentných úverov, nesplatenej časti ostatných, nekolateralizovaných pôžičiek (vrátane spotrebných úverov, pôžičiek od komerčných poskytovateľov a súkromných pôžičiek).

Príjem domácnosti sa meria ako hrubý príjem a je definovaný ako súčet pracovného a mimopracovného príjmu všetkých členov domácnosti. Pracovný príjem sa zisťuje u všetkých členov domácnosti vo veku od 16 rokov (vrátane); ostatné zdroje príjmu sa zisťujú za celú domácnosť. Do hrubého príjmu sa konkrétne započítavajú nasledovné položky: príjem zamestnanca, príjem samostatne zárobkovo činnnej osoby, dôchodkový príjem, pravidelné sociálne alebo súkromné príspevky, príjem z nehnuteľného majetku (príjem z prenájmu nehnuteľností alebo pozemkov po odpočítaní nákladov, ako sú splátky úrokov z hypotéky, menšie opravy, údržba, poistenie a ostatné poplatky), príjem z finančných investícií (úroky a dividendy získané od verejne obchodovaných podnikov a úroky z takých aktív ako bankové účty, vkladové certifikáty, dlhopisy, verejne obchodovateľné akcie, atď. prijaté počas referenčného obdobia príjmu a očistené od náležitých nákladov), príjem zo súkromného podnikania a partnerstiev a iné nešpecifikované zdroje príjmu.

Spotreba domácností je zachytená ročnými výdavkami domácností na potraviny doma a mimo domova. **Úspory domácností** sú definované ako suma našetrová z mesačného disponibilného príjmu domácností.

Domácnosť s úverovým obmedzením je domácnosť, ktorá požiadala o úver, ktorý jej bol zamietnutý a akákoľvek neskoršia žiadosť o ten istý úver nebola úspešná, alebo

domácnosť, ktorá požiadala o úver, ale nedostala toľko, koľko žiadala, alebo domácnosť, ktorá nepožiadala o úver z dôvodu vnímaného úverového obmedzenia.